

בעניין:

1. רוני גורן בן צבי, ת.ז.
2. פרופ' אריאלה אופנהיים, ת.ז.
3. ד"ר נחום בגלייבטר, ת.ז.
4. פרופ' ניר בן-טל, ת.ז.
5. ד"ר גבריאל ברקאי, ת.ז.
6. אביבית ג'ון, ת.ז. 0
7. פרופ' איתן גלון, ת.ז.
8. פרופ' יובל גפן, ת.ז.
9. פרופ' איתן דומאני, ת.ז. 0
10. פרופ' יובל דור, ת.ז.
11. ליאור הרמתי, ת.ז.
12. פרופ' רפאל יודסין, ת.ז.
13. ח"כ נעמה לזימי, ת.ז.
14. פרופ' סטלה מיטרני-רוזנבאום, ת.ז.
15. רני מצגר, ת.ז.
16. פרופ' ראובן פיזוב, ת.ז.
17. גלדיס פישביין, ת.ז.
18. ד"ר דניאל פלוסר, ת.ז.
19. פרופ' מרטין קופייק, ת.ז.
20. ד"ר יבגני קצ'מן, ת.ז.

כולם באמצעות ב"כ עוה"ד ד"ר מורן סבוראי או איריס ויסבורט (ורדל) או עו"ד מירי גרוס-הורן, מרחוב הארבעה 28 (מגדלי חגי', בניין צפוני, קומה 34), תל אביב, 6473925 ; טל: 0549326878 ; דוא"ל: ;svorai@gmail.com

העותרים

- נגד -

1. ראש הממשלה, ח"כ בנימין נתניהו
2. מנכ"ל משרד ראש הממשלה, מר יוסי שלי
3. ממשלת ישראל
4. היועצת המשפטית לממשלה

כולם באמצעות פרקליט מפרקליטות המדינה, מחלקת הבג"צים, משרד המשפטים מרחוב צאלח א-דין 29, ירושלים, 9711052 ; טל: 073-3925590 ; פקס: 02-6467011

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי

פתח דבר – הצו המבוקש:

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק מתבקש בזה להוציא מלפניו צו על תנאי המופנה אל המשיבים ומורה להם להתייצב וליתן טעם, אם רצונם בכך:

1. מדוע לא יקבע כי על מר בנימין נתניהו (משיב מס' 1; להלן: "מר נתניהו") למסור לציבור ללא דיחוי הצהרת בריאות מלאה ומפורטת, הכוללת התייחסות מפורטת למצבו הבריאותי, הפיסי והנפשי, וזאת בהתאם לסעיף 6.2 לנוהל טיפול רפואי בראש הממשלה הקיים ומחייב כיום בישראל (להלן: "הנוהל")¹ ולתכליתו ובהתאם למקובל במדינות הדמוקרטיות בעולם².
2. מדוע לא יקבע כי על מנכ"ל משרד ראש הממשלה (משיב מס' 2) למנות וועדה מייעצת בהתאם לסעיף 3.1.5 לנוהל.
3. בנוסף, מדוע לא יקבע כי על היועצת המשפטית לממשלה, או גורם אחר שתקבע לשם כך, לעדכן את סעיף 6.2 לנוהל הקיים ו/או לנסח נוהל מפורט ומסודר המבהיר בצורה מלאה מה יהיה תוכנה של הצהרת הבריאות שעל ראש ממשלה למסור לציבור מידי שנה, מהי רמת הפירוט הנדרשת בהצהרה זו ומהם הנתונים המתבקשים על פיה.
4. מדוע לא ייקבע כי ראוי למנות ממלא מקום קבוע לראש הממשלה, וזאת בהתאם להוראות סעיף 5(ד) לחוק יסוד: הממשלה, ומכח העקרון החוקתי של רציפות הממשלה, וכי כך מקל וחומר בהיעדרה של הצהרת בריאות מלאה.
5. לחילופי חילופין, מדוע לא יינתן כל סעד אחר אשר בית המשפט העליון הנכבד ימצא אותו לראוי ונכון וצודק בנסיבות העניין.

בקשה לקביעת העתירה בהקדם לדיון ומתן תשובה סדורה לגוף העניין

מדובר בעתירה ציבורית העוסקת בנושא בעל חשיבות ציבורית גבוהה מאין כמוה. לטענת העותרים, חיוני כי ראש הממשלה, העומד בראש המדינה ומופקד על גורלם של מיליוני אנשים, יביא בפני הציבור מידע מלא, מדויק ומפורט בדבר מצבו הבריאותי. העותרים מבהירים, כי כך נעשה במדינות דמוקרטיות אחרות בעולם המערבי וכי המדובר בחובה הנובעת ממעמדו של מנהיג המדינה.

כל זאת, מקל וחומר בישראל, בה קיים כבר נוהל מחייב בעניין, וביתר שאת - כאשר המדובר במנהיג מדינה הנמצאת במשבר חמור, ובן בנו של קל וחומר בנסיבות בהן לא מונה למר נתניהו ממלא מקום.

יתר על כן, שורה של אירועים ועדויות שונים אשר נצברו לאחרונה מלמדים – למצער – כי קיימת חשרת עננים של ממש מעל מצבו הבריאותי של מר נתניהו. אלה מצטברים למאסה קריטית אשר, לצד הימנעות

¹ ר' קישור לנוהל הקיים בישראל (<https://www.meida.org.il/wp-content/uploads/2023/07/PM-medical-treatment.pdf>).
² המינוחים "הצהרת בריאות" ו"דו"ח בריאות" או "דו"ח" משמשים בעתירה כסינונימיים: המינוח המקצועי המקובל הוא "הצהרת בריאות" (וכך בחלק מהפרסומים מופיע) ואילו בנהל המחייב נעשה שימוש במונח "דו"ח".

ממסירת הצהרת בריאות משך שנים, הסתרת אירועים ועובדות שנגעו למצבו הבריאותי במרוצת שנת 2023, ומסירתה של "הצהרת בריאות" דלה ביותר, שרב בה הנסתר על הגלוי, ביום האחרון של שנת 2023 מעלים חשש של ממש ביחס למצב הבריאותי האמיתי של מר נתניהו ומחזקים – כאמור – את הצורך במינויו של ממלא מקום.

שורת אירועים ועובדות אלה נראות, על פניהן, חמורות עד כדי כך, שיתכן שמעשים ומחדלים מזיקים וחמורים של מר נתניהו במסגרת תפקידו, נובעים, או עלולים לנבוע, ממצב בריאותי (פיזי ו/או נפשי) שנראה, על פני הדברים, כבלתי תקין, כפי שיפורט להלן בעתירה זו.

אין מוגשת בעתירה זו בקשה לצו ביניים וזאת נוכח ייחודן וכובד משקלן של הטענות המובאות בה ושל הסעדים המבוקשים. ואולם נוכח החומרה המיוחדת שעלולה להיות למצב בריאותי בלתי תקין של ראש ממשלה במדינת ישראל, המצויה באחת משעותיה הקשות ביותר, מתבקש כי העתירה תקבע בהקדם לשמיעה בפני הרכב, בסדר זמנים קצר. בנסיבות אלה, מחוסר כל ברירה ונוכח הסכנה הברורה והמידית לביטחונם של המדינה, של הציבור, של מערכת הביטחון בכלל ושל צה"ל בפרט, שהם יסוד היסודות לקיומה של המדינה, מוגשת עתירה זו ומוגשת הבקשה לקביעת העתירה לדיון בהקדם וכן למתן תשובה מידית וסדורה לגוף העניין.

עוד יצוין, ולו למען הסדר, כי חלק מהסעדים המופיעים בעתירה שבכותרת הופיע כחלק ממארג טיעונים בעתירה אחרת שעניינה העיקרי היה שונה. העתירה האחרת הוגשה לבית המשפט העליון הנכבד ביום 1.2.2024, ואולם ניתן פסק דין הדוחה אותה, ממספר סיבות (בג"ץ 1012/24; להלן: "**פסק הדין בעתירה האחרת**"). הטעמים שניתנו בפסק הדין בעתירה האחרת אינם חלים עוד ביחס לעתירה שבכותרת, ובין היתר נוכח חלוף זמן נוסף וכן צמצום העניינים והטענות המובאים בעתירה זו – הממוקדת, כאמור, בעניין הרפואי.

וזה סדר הדברים בעתירה:

..... [תוכן עניינים יכנס בנוסח סופי]

חלק 1: מבוא

א. תמצית העתירה

עניינה של העתירה שבכותרת הוא בבקשת סעדים בעניין קבלת מידע ועיגון נהלים הקשורים בכך, בדבר מצבו הבריאותי של מר נתניהו, וזאת בנסיבות בהן קיימת חשרת עננים של ממש מעל מצבו הבריאותי, הנוהל המחייב לא קיום שנים ארוכות ו"קיומו" בסוף שנת 2023 נעשה כלאחר יד, תוך פרסום שני מכתבים רפואיים המתיימרים ליצור יחדיו "הצהרת בריאות" בקשר למצבו הרפואי של ראש הממשלה. אלא ש"הצהרת בריאות" זו הינה חסרה ביותר ונערכה באופן לקוי ובלתי מקצועי, ואינה עומדת במבחן התכלית שלשמה נועדה הצהרת בריאות כאמור. בנוסף, מתבקש כי הנוהל המחייב בעניין יעודכן, באופן שיבטיח מילוי של הנוהל בצורה מדויקת ומלאה, בהתאם לתכליתו, בשנים הבאות. החובה ליתן הצהרת בריאות מעוגנת בנוהל המחייב, כאמור, והוא חשוב במיוחד נוכח שורה של מופעים, עדויות והתבטאויות של מר

נתניהו, במיוחד בעת האחרונה, היוצרים חשש של ממש ביחס למצבו הבריאותי, שיתכן שהוא בלתי תקין, בעייתי (בוודאי ביחס לדרישות התקופה) או למצער לוט בערפל (ערפל אשר נוצר באופן מכוון ולאורך זמן על ידי מר נתניהו עצמו). **סעד נוסף המבוקש במסגרת עתירה זו, הקשור בקשר ישיר לבעייתיות שעלולה להתעורר במקרה של מצב בריאותי בלתי תקין של ראש הממשלה, הוא כי ימונה לראש הממשלה ממלא מקום, וזאת בהתאם להוראות סעיף 5(ד) לחוק יסוד: הממשלה, בהתאם למקובל שנים רבות בישראל, ובהתייחס לתפקידו הסטטוטורי – מכוח חוק יסוד – של ממלא מקום ראש הממשלה, ובין היתר במקרה של נבצרות, כדי להבטיח שמירה על רציפות תפקודית של הממשלה. סעד זה נדרש, מקל וחומר ואף ביתר שאת, בהתייחס לחשרת העננים האמורה ביחס למצבו הבריאותי של מר נתניהו ובהיעדרה של הצהרת בריאות מלאה כנדרש.**

לא למותר להזכיר, בהקשר זה, כי מדינת ישראל מתנהלת כבר מאז הקמתה של הממשלה הנוכחית, ללא מינוי של ממלא מקום לראש הממשלה, וכי הימנעותו זו של מר נתניהו ממילוי ממלא מקום הביאה לכך שלפחות במהלך מספר שעות במהלך שנת 2023 (כאשר מר נתניהו היה מורדם במהלך ניתוח להשתלת קוצב לב) לא היה לישראל – להלכה ולמעשה – ראש ממשלה כלל: קשה להגזים בסכנה הנשקפת למערכת קבלת ההחלטות של מדינה שאין לה מנגנון אוטומטי סדור להחלפה מיידית של העומד בראש המדינה, אשר סבל ממספר אירועים רפואיים לא פשוטים בתקופה האחרונה, ובייחוד נוכח קיומו של מצב מדיני-ביטחוני, מקומי ובינלאומי, כה מורכב, כפי שקיים כיום במדינת ישראל.

ב. הצדדים לעתירה

1. **העותר 1, מר רוני גורן בן צבי**, הוא אחיו של יוני ריכטר שנרצח בטבח במסיבת הנובה.
2. **העותרת 2, פרופ' אריאלה אופנהיים**, היא חוקרת מחלות זיהומיות בפקולטה לרפואה של האוניברסיטה העברית.
3. **העותר 3, ד"ר נחום בגלייבטר**, הוא רופא בעל מומחיות בכירורגיה.
4. **העותר 4, פרופ' ניר בן-טל**, הוא חבר הסגל הבכיר בפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת תל אביב. תחום המחקר שלו הינו ביולוגיה מבנית חישובית.
5. **העותר 5, ד"ר גבריאל ברקאי**, הוא רופא בעל מומחיות בפסיכיאטריה.
6. **העותרת 6, גב' אביבית ג'ון**, היא משורדי הטבח בבארי וממפונות קיבוץ בארי.
7. **העותר 7, פרופ' איתן גלון**, הוא רופא פנימאי, פרופסור בטיפול גנטי בבית החולים האוניברסיטאי הדסה עין כרם.
8. **העותר 8, פרופ' יובל גפן**, הוא פרופ' במחלקה לפיסיקה של חומר מעובה, הפקולטה לפיסיקה במכון ויצמן.
9. **העותר 9, פרופ' איתן דומאני**, הוא פרופ' אמריטוס במכון ויצמן.
10. **העותר 10, פרופ' יובל דור**, הוא פרופ' בבית הספר לרפואה באוניברסיטה העברית.
11. **העותר 11, מר ליאור הרמתי**, הוא אביושל עידן הרמתי שנרצח במסיבה ליד רעים.
12. **העותר 12, פרופ' רפאל יודסין**, הוא רופא בעל מומחיות בכירורגיה של ילדים.

13. **העותרת 13, ח"כ נעמה לזימי**, היא פוליטיקאית ישראלית, חברת כנסת מטעם מפלגת העבודה, יושבת ראש הוועדה המיוחדת לענייני צעירים, ממלאת מקום קבועה בוועדת הכספים וחברת ועדת החינוך. בעבר הייתה חברת מועצת העיר חיפה.
14. **העותרת 14, פרופ' סטלה מיטרני-רוזנבאום**, היא חוקרת בבית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית – בית החולים הדסה.
15. **העותרת 15, מר רני מצגר**, הוא בנם של תמי ויורם מצגר שנחטפו מביתם בקיבוץ ניר עוז בנגב המערבי ב-7.10.2023. אמו שוחררה ואביו עדיין חטוף בשבי חמאס.
16. **העותרת 16, פרופ' ראובן פיזוב**, הוא מנהל אגף הרדמה, טיפול נמרץ ורפואת כאב בבית החולים הדסה.
17. **העותרת 17, גב' גלדיס פישביין**, היא אמה של תכלת פישביין שנרצחה בקיבוץ בארי בשבת השחורה, וניצולה מהטבח יחד עם אמה ובנה. ממפונות קיבוץ בארי.
18. **העותרת 18, ד"ר דניאל פלוסר**, עד לאחרונה מנהל מחלקה פנימית בבית"ח סורוקה וכיום פנסיונר ורופא בקיבוץ חצרים.
19. **העותרת 19, פרופ' מרטין קופייק**, חבר הסגל האקדמי הבכיר בבית הספר למחקר ביו-רפואי ולחקר הסרטן ע"ש שמוניס באוניברסיטת תל אביב.
20. **העותרת 20, ד"ר יבגני קצ'מן**, הוא רופא בעל מומחיות ברפואה פנימית ובמחלות זיהומיות.
21. **מעבר לאמור ולמפורט בקצרה לעיל ביחס לכל אחד מהעותרים בנפרד, העותרים חרדים כולם לעתידה של מדינת ישראל, לביטחונה, לקיומה, ולביטחוננו, בריאותו ורווחתו של הציבור בישראל, ובכלל זה – לחיילי וחיילות צה"ל הנמצאים בחזיתות השונות במלחמה קשה ומורכבת ביותר, רב זירתית, מתמשכת, שלא נודע סופה, לתושבי ותושבות הנגב המערבי ("עוטף עזה") וחבל הארץ הצפוני של מדינת ישראל – שפנו מבתיים למשך ימים רבים ביותר, לחטופים והחטופות הנמצאים בשבי חמאס כבר יותר מ-130 ימים, ולשאר אזרחי ותושבי המדינה.**
22. **המשיב 1, מר בנימין נתניהו**, הוא ראש ממשלת ישראל, יו"ר מפלגת הליכוד וחבר כנסת מטעמה. לא למותר לציין, כבר בשלב זה, את תפקידו הרם, הייחודי במינו, של ראש הממשלה במדינת ישראל. ראש הממשלה הוא בעל הסמכות המיניסטריאלית הגבוהה ביותר במדינה: הוא העומד בראש הממשלה ומשמש כראש הרשות המבצעת, במבנה משטרי שיש בו עדיפות מובנית מסוימת לממשלה (שמהווה רוב בבית הנבחרים היחיד); הוא המוסמך להעביר שרים מתפקידם; הפסקת כהונתו מפסיקה את כהונת הממשלה (בתנאים המפורטים בחוק היסוד); והעברתו מתפקידו אינה מתבצעת באותה פרוצדורה הנוגעת להעברת שרים מתפקידם³.
23. ראש הממשלה גם עומד, על פי מינוי סטטוטורי, בראש ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי המוקמת על פי סעיף 6(א) לחוק הממשלה, תשס"א-2001 (המכונה לרוב הקבינט המדיני-ביטחוני או הקבינט); לעיל ולהלן גם: **"הקבינט"** שהוא הגורם המוסמך להכריז על מלחמה (סעיף 40 לחוק יסוד: הממשלה). יצוין עוד, למען הסדר, כי במהלך המלחמה הנוכחית מדובר ב"קבינט מלחמה" מיוחד שהרכבו נגזר מההסכם לממשלת חירום לאומית בין הליכוד לבין המחנה הממלכתי (בהמשך עתירה זו יכוננו שני הגופים

³ בהתאמה: סעיף 7 לחוק יסוד: הממשלה; סעיפים 18-21 לחוק יסוד: הממשלה. ר' בעניין מעמדו הייחודי של ראש הממשלה, לעומת מעמדם של השרים גם: ברק מדינה ואילן סבן "כשירותו של חבר-כנסת נאשם בפלילים להתמנות לתפקיד ראש הממשלה" ICON-S-IL Blog (23.4.2020). ר' גם עבודת הדוקטורט של מורן קנדלשטיין-היינה "המעמד החוקתי של ראש הממשלה במשטרים פרלמנטריים" (אוניברסיטת בר אילן, 2019).

"הקבינט", אלא אם נדרשת הבחנה ספציפית ביניהם). ודוק: ממעמדו הרם של התפקיד ומהיקפן הנרחב והייחודי של הסמכויות והזכויות הצמודות אליו, נגזרות גם התחייבויות משמעותיות בכל הנוגע לאינטרס הציבורי ולזכות הציבור לדעת את פרטי מצבו הבריאותי של ראש הממשלה.

24. **המשיב 2, מר יוסי שלי**, הוא מנכ"ל משרד ראש הממשלה. למנכ"ל משרד ראש הממשלה תפקידים שונים ובין היתר, על פי סעיף 3.1.5 לנוהל המחייב, עליו למנות שלושה חברים לוועדה מייעצת, וזאת בהתייעצות עם מנכ"ל משרד הבריאות.

25. **המשיבה 3, ממשלת ישראל**, כוללת את ראש הממשלה ושריה, היא השדרה העליונה של הרשות המבצעת בישראל והיא פועלת מכוח הדין ובהתאם לו ובעיקר מכוח חוק יסוד: הממשלה.

26. **המשיבה 4, היועצת המשפטית לממשלה, עו"ד גלי בהרב-מיארה**, היא העומדת בראש מערכת אכיפת החוק בישראל. בכלל זה, היא עומדת בראש התביעה הכללית, משמשת היועצת המשפטית של הרשות המבצעת ומייצגת אותה בערכאות. היועצת המשפטית לממשלה היא הפרשנית המוסמכת של החוק כלפי רשויות המינהל וחוות דעתה מחייבת אותן כל עוד לא פסק בית המשפט אחרת⁴. נזכיר גם כי במקרים קודמים בהם הגיעה סוגיית מצבו הבריאותי של ראש הממשלה לבחינה חיצונית מסודרת, היה היועץ המשפטי לממשלה מעורב בהליכים אלה – כגון בעניין מצבו הבריאותי של ראש הממשלה דאז, מר אריאל שרון.

ג. הסמכות לדון בעתירה ומיצוי הליכים

27. הסמכות לדון בעתירה זאת מוקנית לבית המשפט העליון הנכבד בשבתו כבית משפט גבוה לצדק לפי סעיף 15 לחוק-יסוד: השפיטה. יצוין למען הסדר כי אין זו הפעם הראשונה שמובאת בפני בית משפט נכבד זה עתירה שעניינה דומה⁵ ובמקרים קודמים ניתנה החלטה לתגובה או לתגובה מקדמית או אף התקיים דיון לגופם של דברים, וברי גם לפיכך כי המדובר בערכאה המוסמכת.

28. בכל הנוגע למיצוי הליכים, יצוין:

- העותרים פנו למשיבים השונים במכתב התראה לפני הליך משפטי בנושא. המכתב מיום 7.1.2024 נשלח לכל אחד מהמשיבים בדרכים רבות על מנת לוודא קבלתו, ולרבות בדוא"ל (כבר ביום 7.1.2024), במערכת הפניות למשרד ראש הממשלה (כבר ביום 7.1.2024) וכן עם שליח במסירה אישית (ביום 8.1.2024).
- קיימות אינדיקציות מכלל הנמענים הרלוונטיים למכתב ההתראה כי המכתב התקבל ונמצא בטיפול, כבר מאותו היום או למחרת היום (7 או 8 לינואר).

⁴ בג"ץ 4267/93, 4287/93, 4634/93 אמיתי – אזרחים למען מינהל תקין וטוהר המידות נ' ראש הממשלה ואח', פ"ד מז(5) 441 והפסיקה המובאת שם (1993) בג"ץ 3495/06 הרב הראשי לישראל הרב יונה מצגר נ' היועץ המשפטי לממשלה, סעיף 8 והפסיקה המובאת שם, 30.7.2007. על תפקיד היועץ המשפטי לממשלה בישראל ר' עוד: דינה זילבר בשם החוק: היועץ המשפטי לממשלה והפרשות שטלטלו את המדינה (2012); גיא לוריא היועץ הטוב: אמות מידה להערכת היועץ המשפטי לממשלה (2015); השופט (בדימו) פרופ' יצחק זמיר "המטרה האמיתית של פיצול היועץ: החלשת מערכת המשפט" הארץ, 23.9.2021, <https://www.haaretz.co.il/opinions/2021-09-23/ty-article-opinion/premium/0000017f-f274-d497-a1ff-f2f411eb0000>.

⁵ לעתירות קודמות שהוגשו ו/או נדונו בנושא זה ו/או בנושא דומה, ר' בג"ץ 2655/06 נועם נ' היועץ המשפטי לממשלה, 27.3.2006 (בעניין אריאל שרון) (להלן: "בג"ץ נועם"); בג"ץ 369/06 פוקס נ' היועץ המשפטי לממשלה, 31.1.2006 (בעניין אריאל שרון) (להלן: "בג"ץ פוקס").

- מכתב תזכורת למכתב התראה הקודם, המתייחס בין היתר לפיצול בין העניינים והעילות אשר הופיעו בעתירה האחרת שהוגשה נשלח ביום 14.2.2024 באמצעות הדוא"ל, וכן במסירה אישית עם שליח למחרת היום (15.2.2024) ומשסורבה קבלת המכתב עם שליח במשרד ראש הממשלה הוא נשלח בנוסף באמצעות דואר ישראל מהיר ורשום (18.2.2024). כך, שכלל נמעני מכתב ההתראה והתזכורת קיבלו אותם לפחות בשתי דרכים שונות ומשרד ראש הממשלה קיבל אותם בארבע דרכים שונות (דוא"ל, מערכת אלקטרונית ייחודית לפניות, מסירה עם שליח, ודואר ישראל מהיר ורשום).
- יצוין, כי יש מקרים מוכרים בהם בית המשפט העליון התערב בצורך לקביעת נהלים והנחיות על ידי הרשות המבצעת גם כשעתירה בעניין הוגשה זמן קצר לאחר מכתב התראה ותוך קבלת טענות העותרים שהמדובר בעניין דחוף⁶, כבענייננו.
- זאת ועוד, לא למותר לציין גם את פניותיה החוזרות של ח"כ לזימי, העותרת מס', בשאלות ומכתבים מימים 8.5.2023, 18.7.2023, 26.9.2023 ו-4.1.2024, המהוות גם הן חלק ממיצוי הליכים בעניין זה: פניות אלה החלו לפני חודשים ארוכים ולמעשה מעולם לא נענו לגופן (לפניות אלה, ר' נספחים להלן).
- בנוסף, הוגשה בעניין הנדון גם פנייה של התנועה לחופש המידע, עוד ביום 23.4.2023 אשר אף היא נענתה בצורה לקונית ובלתי מדויקת בעליל שאין בה כדי ליתן תשובה של ממש לגופם של דברים ביחס לפניה (ר' סעיף בעניין זה).
- בנסיבות אלה, כל אחת מהן ובוודאי בהצטברן יחד, מוצתה החובה לפנות למשיבים טרם הפניה לבית משפט נכבד זה.

- העתק מכתב התראה, מכתב התזכורת והאינדקציות למסירה וקבלה מסומנים במקובץ כנספח
- העתקי תכתובות ושאלות של ח"כ לזימי בעניין מצבו הרפואי של מר נתניהו מסומן כנספח
- העתק פנייה של התנועה לחופש המידע והתשובה שניתנה לה מסומן כנספח

חלק 2: העובדות הרלוונטיות לעתירה

29. בחלק זה של העתירה נתייחס לנסיבות המצדיקות מבחינה עובדתית את הסעדים המבוקשים ברישא לעתירה זו. העובדות מבוססות על ראיות שונות, חלקן ראיות מנהליות, ובהן דוחות פורמאליים, תחקירים, תמונות וסרטונים המתעדים את התופעות המתוארות להלן, וכדומה⁷.
30. לאורך כל שנות כהונתו הרבות כראש ממשלת ישראל, נמנע מר נתניהו באופן עקבי מפרסום הצהרות בריאות מפורטות ומלאות אודות מצבו הרפואי כנדרש⁸. במהלך שנותיו בתפקיד ראש ממשלה, פרסם

⁶ ר' למשל: בג"ץ 6118/17 האגודה לזכויות האזרח ואח' נ' השר לביטחון פנים ואח', 1.11.2018 – מכתב התראה נשלח ביום 20.6.2017 והעתירה הוגשה בתחילת אוגוסט 2017.

⁷ למקומה של הראיה המינהלית בהליכים מעין אלה, ר' למשל: עעמ 1758/10 לשכת עורכי הדין נ' שגיא, 15.8.2011; בג"ץ 5795/97 ח"כ יוסי שריד ואח' נ' שר הביטחון ואח', פ"ד נא(4) 799 (1997); בג"ץ 8948/22, 8949/22, 8982/22 שיינפלד ואח' נ' הכנסת ואח', 18.1.2023; בג"ץ 2148/94 גלברט ואח' נ' נשיא בית המשפט העליון ואח', פ"ד מח(3) 573 (1994); יצחק זמיר הסמכות המינהלית, כרך ד – סדרי הביקורת המשפטית (2017) – ובעיקר החלקים הנוגעים לטיבן ולמעמדן של ראיות מינהליות; דפנה ברק-ארז "ראיות מינהליות" ספר מרים נאור 85 (2023).

⁸ ר' "בדיקת התנועה: בנימין נתניהו לא פרסם הצהרת בריאות מאז 2016" התנועה לחופש המידע, 17.7.2023 (<https://meida.org.il/14618>); גלית הראלי "מה מצבו הבריאותי של נתניהו? מזה שבע שנים לא פורסם דוח רפואי לגביו" המקום הכי חם בגיהנום, 13.4.2023 (<https://www.ha-makom.co.il/post-galit-ne-br>).

מר נתניהו מדי פעם הודעות לציבור בנוגע למצבו הרפואי, כאשר שתיים מהן הוכתרו בכותרת "דו"ח רפואי", והאחרות התפרסמו כהודעות דוברות בלבד לאחר אירוע בריאותי חריג שעבר ראש הממשלה.

31. לאחרונה, ולאחר פניות רבות בעניין, בין היתר מצד ח"כ נעמה לזימי⁹, עותרת מס' [.....], פורסמה בסוף שנת 2023, הודעה נוספת בקשר למצבו הבריאותי של מר נתניהו, תחת הכותרת "דו"ח רפואי".

32. העותרים יטענו כי מר נתניהו מפר בשיטתיות ולאורך זמן את הנוהל המחייב (לנוהל זה, ר' נספח [.....] לעיל וכן סעיפים [.....] להלן), ופועל בניגוד לנהוג, לנדרש ולמקובל במדינות דמוקרטיות מתוקנות (לנהוג במדינות אחרות ר' נספח [.....] וסעיף [.....] להלן)¹⁰, וכי ה"הודעות" המתפרסמות על ידו אינן ממלאות את תכלית הנוהל המחייב – קבלת פירוט מלא בדבר מצבו הרפואי של העומד בראש המדינה ובעל שליטה במרבית ענייניה.

33. יודגש כי בעוד אי מסירת הצהרת בריאות מלאה כנדרש גם בעתות שלום מעלה סימני שאלה ואינה רצויה, הרי שאי מסירת הצהרת בריאות מלאה כנדרש על ידי מי שמופקד על הובלת מדינת ישראל בעת מלחמה, בתקופה הקריטית בתולדותיה בכל הנוגע לביטחון המדינה והציבור ועצם קיומם, חמורה פי כמה וכמה ומגבירה את הסיכונים שבאי ידיעת המצב הבריאותי של ראש הממשלה לאשורו. להלן נפרט בעניין זה.

..... העתק נוהל טיפול רפואי בראש הממשלה מסומן כנספח [.....]. (לעיל ולהלן: "הנוהל" או "הנוהל המחייב")

א. הודעות דוברות שהופצו על ידי מר נתניהו בקשר למצבו הבריאותי

34. כפי שיפורט להלן, מר נתניהו מעולם לא הגיש הצהרת בריאות בהתאם לנוהל המחייב.

35. ביום 12.7.2023, בתגובה לפניית התנועה לחופש המידע שהוגשה על פי חוק חופש המידע התשנ"ח-1998 שנשלחה ביום 23.4.2023 (ר' נספח [.....] לפנייה ותשובה זו), נמסרו לפונה 4 קישורים לעמודי אינטרנט, אשר כונו על ידי משרד ראש הממשלה באותו המענה: "דוחות רפואיים", אשר לכאורה הוגשו על ידי ראש הממשלה. אלא שעיון בקישורים המפורטים במכתב התשובה הנ"ל (המפנים לפרסומים שבוצעו החל משנת 2016 ואילך) מעלה כי בפועל לא מדובר כלל בדוחות רפואיים (שכן דוחות כאלה לא פורסמו), אלא ב"הודעות" מטעם דוברות משרד ראש הממשלה, המתייחסות למצבו הרפואי של מר נתניהו, וזאת באופן כללי ולאקוני ביותר.

36. בעוד שההודעה משנת 2016¹¹ מפרטת שורה של בדיקות רפואיות שעבר מר נתניהו, הרי ששלוש ההודעות האחרות, מהשנים 2017¹², 2018¹³ ו-2020¹⁴, אינן כוללות את רשימת הבדיקות שנערכו למר נתניהו באותה השנה. לא למותר לציין כי אף אחת מההודעות הללו לא כוללת פרטים שניתן לצפות שיופיעו במסמך המכונה "דוח רפואי" או תוצאות קונקרטיות של בדיקות שבוצעו (לפרטים שראוי שיהיו בדו"ח

⁹ שאילתות שהוגשו על ידי ח"כ לזימי בימים 8.5.2023, 6.9.2023.

¹⁰ ר' למשל נייר העמדה של ההסתדרות הרפואית בישראל משנת 2007, אשר לפיו יש ליצור כלים ממלכתיים לעריכת דוח על מצבו הרפואי של ראש הממשלה ולהעברת מידע זה לציבור הרפואי של ראש הממשלה (https://www.ima.org.il/MainSiteNew/EditClinicalInstruction.aspx?ClinicalInstructionId=151); ור' לדוגמה הצהרת הבריאות של נשיא ארה"ב, ביידן, מפברואר 2023: Health-2023/02/uploads/2023/02/Health-Summary-2.16.pdf

¹¹ https://www.gov.il/he/Departments/news/spokehealth150816

¹² https://www.gov.il/he/Departments/news/spoke_health271017

¹³ https://www.gov.il/he/Departments/news/spoke_medical091118

¹⁴ https://www.gov.il/he/Departments/news/spoke_medical_examination201120

רפואי כאמור, ר' הפירוט בסעיף להלן).

37. כפי שיובהר להלן, "הודעות" אלה, שנמסרו באופן ספורדי ולא סדיר, ללא כל פירוט, וללא כל מידע נוסף אינן יכולות להיחשב כדוח רפואי, בהתאם ללשונו, מטרתן ותכליתן של הנוהל המחייב.
38. כך, וכפי שיפורט להלן, גם המצרף של שני המכתבים הרפואיים, אשר פורסמו בסוף שנת 2023 תחת הכותרת "דוח רפואי" אינם עולים בקנה אחד עם דרישות הנוהל המחייב ותכליתו, וכן אינם עומדים בנורמות רפואיות מקצועיות ומקובלות, הכל כפי שיובהר להלן.
39. עוד יצוין, כי מעולם לא מונתה ועדה מייצעת בהתאם לסעיף 3.1.5 לנוהל, וממילא הבדיקות שנערכו למר נתניהו, ככל שנערכו כאלה, לא נערכו בהתאם להמלצותיה כנדרש בנוהל.

ב. האירוע הלבבי בחודש יולי 2023:

40. מעט לפני צאת השבת ביום **15.7.2023**, דיווח דובר הליכוד, מר גיא לוי, כי ראש הממשלה הגיע לחדר המיון במרכז הרפואי שיבא בתל השומר. דיווח זה פורסם לאחר שברשתות החברתיות החלו נפוצות תמונות של שיירת ראש הממשלה מגיעה לבית החולים ונודע כי הדבר ארע לאחר שאיבד את הכרתו. דובר הליכוד הודיע לציבור כי מר נתניהו התייבש לאחר שיום קודם לכן שהה שעות ארוכות בשמש. עוד דווח לציבור כי "הבדיקות הראשוניות יצאו תקינות ולא נמצא שום ממצא". יצוין כי דיווח זה הוצא בניגוד לסעיף 7 לנוהל הקובע כי מי שאמור למסור הודעה לציבור הוא עובד לשכת ראש הממשלה שיופקד על כך.
41. בהמשך צולם מר נתניהו בחדרו שבבית החולים מוסר הודעה לציבור לפיה הוא התייבש לאחר שבילה בשמש ללא כובע ובלי מים.
42. אלא שמספר שעות לאחר מכן התברר כי בפועל, גם אם מר נתניהו התייבש, לא הייתה זאת הסיבה לאשפוזו, שכן הוא עבר את הלילה בהשגחה קרדיולוגית ויום לאחר מכן עבר פרוצדורה בהרדמה מלאה להשתלת קוצב לב.
43. התנהלות תמוהה (בלשון המעטה) זו יצרה חרושת שמועות ודאגה כבדה בציבור ביחס למצבו הרפואי האמתי של ראש הממשלה, ועוררה חשש כבד כי מר נתניהו נמנע במכוון מלמסור לציבור דיווח אמין על מצב בריאותו.
44. ההתרחשות גררה תגובות רבות מצד גורמים שונים, ובכלל זה:

- פורסמה הצהרה כללית של איגוד רופאי בריאות הציבור, שהובאה לאחר פרסום המחדלים בדיווח ובשקיפות בעניין מצבו הבריאותי של מר נתניהו סמוך לאחר השתלת קוצב הלב, לפיה **"רופאי בריאות הציבור דורשים לחקור את מצבו הרפואי של נתניהו"**¹⁵ ועוד לפיה: **"איגוד רופאי בריאות הציבור של ההסתדרות הרפואית דורש לחקור את הסתרת המידע על מצב בריאותו של ראש הממשלה בנימין נתניהו....לטענת בכירים באיגוד, המידע שפורסם היום 'רלוונטי מאוד לציבור' ולכן היה צורך לפרסם אותו מוקדם יותר"**¹⁶;
- כתבי בריאות וכתבים אחרים התייחסו לכך שמי שניסח את ההודעה לעיתונות מטעם בית החולים, לפני ואחרי השתלת קוצב הלב ביולי 2023, היו גורמים בסביבת מר נתניהו (ולא רופאים) ולכך שאין

¹⁵ דוקטורס אונלי "רופאי בריאות הציבור דורשים לחקור את מצבו הרפואי של נתניהו" DoctorsOnly, 24.7.2023, (<https://publichealth.doctorsonly.co.il/2023/07/291943>).

¹⁶ קטי דור "רופאי בריאות הציבור דורשים לחקור את הסתרת מצבו הרפואי של רה"מ" כאן דיגיטל, 24.7.2023, (<https://www.kan.org.il/content/kan-news/local/458275>).

לאזרחי ישראל "שמץ של מושג" מה מצבו הבריאותי האמיתי של העומד בראש המדינה "שקובע אם נצא למלחמה או נעשה שלום"¹⁷; לכך שלראש הממשלה בישראל "יש אחריות עצומה למצב האומה ולגורלה ולפיכך יש חשיבות קריטית לתת לציבור דיווח שוטף ומלא על מצב בריאותו" אלא שהדבר בפועל לא קרה ובדיעבד "המידע היה חלקי, עד כדי חשש להטעיה, והוא לא שיקף את המצב הרפואי המלא"¹⁸; וכן לעובדת גילו המבוגר של מר נתניהו, לדיווחים של אנשים שעבדו אתו על עייפות, חיוורון והיעדר ריכוז, כמו גם לסוגיית האמינות של הדיווחים שכן הופצו פורמאלית לציבור¹⁹.

• פורסם (לאחר תחילת מלחמת "חרבות ברזל"), מאמר מאת הפסיכיאטר והפסיכואנליטיקאי ד"ר ערן רולניק, המתייחס בין היתר למצבו הבריאותי של מר נתניהו ועל השלכותיו החמורות האפשריות על ניהול מצב החירום ועל התנהלותו של נתניהו במסגרתו²⁰.

45. להשלמת התמונה נזכיר, כי במהלך הקדנציה הנוכחית לא מונה ממלא מקום למר נתניהו, וכך, במהלך אירוע אבדן ההכרה אשר אירע ככל הנראה בשל האירוע הלבבי שלקה בו ראש הממשלה, ולאחר מכן במהלך הפרוצדורה להשתלת קוצב הלב, המבוצעת בהרדמה מלאה, לא היה למעשה למדינת ישראל ראש ממשלה מתפקד מכהן: בהיעדר כל גורם הממלא את מקומו של ראש הממשלה במקרה כזה, התנהלה מדינת ישראל ב"ואקום שלטוני" ללא ראש ממשלה מתפקד בעת שמר נתניהו היה מאושפז ומורדם.

46. יצוין, כי הנוהל המחייב עצמו גובש עקב האירוע הרפואי של אובדן ההכרה של מר אריאל שרון, אשר איבד את הכרתו בשל אירוע מוחי בעת שכיהן כראש ממשלה, והתגבשותה של התובנה החשובה כי אין לאפשר קיומו של "ואקום" כאמור.

47. זאת ועוד. היעדר קיומה של וועדה מייעצת כנדרש על פי סעיף 3.1.5 לנוהל המחייב גם מנע בפועל (בניגוד לנוהל!) ומונע גם כיום (שוב, בניגוד לנוהל!) את קיומו של דיון בסוגיית הנבצרות של מר נתניהו בשל מצבו הבריאותי, ככל שמתעורר צורך בכך.

48. העותרים טוענים, כי הימנעות ממינויו של ממלא מקום – בכלל, ובנסיבות של מלחמה מורכבת וממושכת – בפרט, בצירוף היעדרה של הצהרת בריאות מפורטת ועדכנית, חושפים את מדינת ישראל ואת הציבור בה לסכנה של היעדר גורם בעל סמכות החלטה ברגעים מכריעים שעלולים – בוודאות קרובה למדי – להתרחש.

ג. המכתבים שפורסמו בסוף שנת 2023:

49. גם לאחר האירוע החמור של אבדן ההכרה, הדיווחים המטעים והבהרות הידיעה כי מר נתניהו לקה באירוע לבבי אשר חייב השתלת קוצב לב, נמנע מר נתניהו מפרסום דוח רפואי מלא ומפורט כדין.

50. לאחר פניות חוזרות ונשנות בעניין זה על ידי העותרת מסי והתנועה לחופש המידע, כמפורט לעיל (ר' נספחים בעניין זה), ולאחר התנגדויות, טענות ותואנות שונות ודחיות רבות, פורסמו סוף סוף על ידי לשכת ראש הממשלה, בסוף חודש דצמבר 2023, שני מכתבים, אשר כונו על ידי הלשכה

¹⁷ אדריאן פילוט "הסאגה הבריאותית של נתניהו מעלה אבחנה מטרידה על מצב האומה" כלכליסט, 23.7.2023. (https://www.calcalist.co.il/local_news/article/hk4yihccn)

¹⁸ רן רוניק "מצבם הרפואי של ראשי הממשלה: בלי שקיפות, בלי אמינות וללא אמון הציבור" ישראל היום, 23.7.2023. (<https://www.israelhayom.co.il/health/article/14422818>)

¹⁹ יובל שדה "בלי ממלא מקום ובלי שקיפות: הבעיות שחשף אשפוז נתניהו" כלכליסט, 16.7.2023. (https://www.calcalist.co.il/local_news/article/r1nriq115h)

²⁰ ערן רולניק "לנתניהו אסור להישאר בשלטון אפילו עוד דקה אחת" הארץ, 15.10.2023. ([https://www.haaretz.co.il/opinions/2023-10-15/ty-article-opinion/premium/0000018b-32ac-da5e-abef-\(bbedec8b0000](https://www.haaretz.co.il/opinions/2023-10-15/ty-article-opinion/premium/0000018b-32ac-da5e-abef-(bbedec8b0000))

כ"דוח הרפואי" של מר נתניהו.

51. אלא שעיון במכתבים אלה מעלה, כי בניגוד לכותרתם, אף אחד מהם, ואף לא שניהם במקובץ, אינם יכולים להיחשב כ"דוח רפואי", וזאת מהטעמים המנויים להלן.
52. המכתב הראשון (להלן: "**המכתב הכללי**"), הוא מכתב החתום על ידי ד"ר צבי ברקוביץ', רופאו האישי של מר נתניהו ומשפחתו, ועל ידי פרופ' אלון פיקרסקי, מנהל האגף הכירורגי בהדסה, והוא מופנה אל לשכת ראש הממשלה. מכתב זה נושא את הכותרת: "דו"ח רפואי של ראש הממשלה בנימין נתניהו" ובגוף הטקסט נכתב כי:
- "ראש הממשלה נמצא במעקב רפואי קפדני ושגרתו. במהלך השנה שעברה עבר בדיקות שגרתיות שנתיות, בלא כל ממצא חריג. המאורע הללבי שהתרחש השנה, ידון בנפרד על ידי פרופ' רועי בינרט. ראש הממשלה שומר על אורח חיים בריא ועל תזונה נכונה. מצב בריאותו תקין לחלוטין".
53. המכתב השני (להלן: "**המכתב הקרדיולוגי**") גם הוא מכתב שממוען אל לשכת ראש הממשלה, ונחתם על ידי פרופ' רועי בינרט, שהוא מומחה בקרדיולוגיה בב"ח תל השומר. במכתב זה מציין פרופ' בינרט כי ראש הממשלה נבדק על ידו וכי הקוצב עובד בצורה תקינה, כי הוא יציב מבחינה לבבית וכי אין כל מניעה קרדיאלית לבצע כל פעילות ובכללה פעילות גופנית או אחרת.
54. לעמדת העותרים, שני המכתבים (ביחד ולחוד) אינם יכולים בשום אופן להיחשב ל"דו"ח רפואי שנתי" הנדרש בהתאם לסעיף 6.2 לנוהל המחייב, שכן הם אינם כאלה לא בהתאם ללשונם ולאופן עריכתם ולא בהתאם לתוכנם, ונפלו בהם פגמים הן ברמת הפירוט העובדתי והן ברמת העקרונות המקצועיים הרפואיים, אשר בגינם אין הם יכולים להיחשב כממלאים את הדרישות בקשר לדוח כאמור.
55. **ראשית**, בניגוד לאמור בנוהל המחייב, לפיו הדו"ח הרפואי יחובר על ידי ראש הצוות הרפואי, לאחר שהיקפו ייקבע על ידו ועל ידי לשכת ראש הממשלה וצוות הלשכה המשפטית של משרד ראש הממשלה, הרי שבפועל מדובר בשני מכתבים, שנחתמו על ידי שלושה רופאים, שלמיטב הידיעה איש מהם אינו "ראש הצוות הרפואי" ומבלי שנקבע קודם לפרסומם היקף הדו"ח הנדרש על ידי הגורמים הרלוונטיים בהתאם לנוהל המחייב.
56. **שנית**, זהותם ומומחיותם המקצועית של הרופאים החתומים על שני המכתבים לא רק מנוגדת לקבוע בנוהל המחייב אלא מעלה תהיות קשות מבחינה רפואית מקצועית ומבחינות נוספות, בהיבטים שלהלן:
- 56.1. ד"ר ברקוביץ', החתום על המכתב הכללי, הינו מומחה ברפואת ילדים, בזמן שברור שמר נתניהו התרחק מרחק רב מהגיל הרלוונטי למומחיות זו: לא בכדי קיימת אבחנה ברורה ברפואה המודרנית, בישראל ובעולם, בין רפואת ילדים לבין רפואת מבוגרים, ומקל וחומר בין רפואת ילדים לבין רפואת הגיל השלישי (גריאטריה) המכוונת לשכבת הגיל אליה משתייך מר נתניהו כיום.
- 56.2. ד"ר ברקוביץ' משמש כרופאו האישי של מר נתניהו מזה שנים רבות, בשכר חודשי קבוע ובפטרור ממכרז²¹ – דהיינו, פרנסתו תלויה במר נתניהו ובהחלטת האחרון לשכור את שירותיו כרופאו האישי.
- 56.3. לא למותר לציין, כי ד"ר ברקוביץ' נחשב ל"מקורב" מאד למשפחת נתניהו, ובעבר הלא רחוק הועלו בפני הערכאות טענות בעניין אישורי מחלה שהפיק ד"ר ברקוביץ' לבנו של מר נתניהו, יאיר, על מנת לאפשר לאחרון להימנע מלהתייצב לדיונים משפטיים שהתקיימו בעניינו²².

²¹ טל שניידר "אושר פטור ממכרז: ד"ר ברקוביץ' ימשיך לטפל בנתניהו" **גלובס**, 8.10.2017 (<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001207357>).

²² אורן פרסיקו "החולה המדומה" **העין השביעית**, 10.12.2022 (<https://www.the7eye.org.il/472815>).

56.4. כמו כן דווח לאחרונה על כך ששר החוץ היוצא, מר אלי כהן, השקיע מאמצים רבים להשיג עבור ד"ר ברקוביץ' תואר "קונסול כבוד" מטעם מדינת מוצאו, רומניה²³, **דבר שמלמד – ולו נסיבתית – על קשריו של ד"ר ברקוביץ'.**

56.5. פרופ' פיקרסקי, החותם השני על המכתב הכללי הוא, כאמור, כירורג מומחה ומנהל האגף הכירורגי בבית החולים הדסה עין כרם; אולם, ככל שדווח לציבור, מר נתניהו לא עבר שום טיפול בבית החולים הדסה בשנים האחרונות, ובמיוחד לא ידוע על שום טיפול כירורגי שעבר שם.

56.6. ויודגש: אם וככל שכן עבר מר נתניהו טיפול כירורגי כלשהו בבית החולים הדסה, הרי שאין לכך כל זכר במכתב הכללי שפורסם בחתימתו של פרופ' פיקרסקי.

56.7. בנוסף יודגש, כי פרופ' פיקרסקי לא ציין במכתב עליו הוא חתום אם היו למטופל תלונות רפואיות כלשהן, האם נערכו על ידו בדיקות כלשהן ומה עלה מהן; האם בוצעה בדיקה פיזיקלית, המתחייבת בנסיבות העניין, לא כל שכן מה היו הממצאים של בדיקה כזו; מה היו המדדים החיוניים של נשוא המכתב, שחשיבותם רבה בעיקר אצל אדם לאחר התייבשות (שקיומה דווח על ידי מר נתניהו ומטעמו) והאם קיימות אצל המטופל הפרעות הולכה או קצב, השכיחות במצבים כאלה; מה הן בדיקות המעבדה שבוצעו למטופל ואיזה מהן תקינות או אינן תקינות (לפי פרוט כמקובל לכל אדם שמגיע למרפאה לבדיקה, לא כל שכן אדם שעל כתפיו אחריות כה גדולה).

56.8. כמו כן, ובניגוד למקובל ולנדרש בכל דוח רפואי מינימלי, לא צוין דבר וחצי דבר בקשר לרשימת התרופות (קבועות או לא) אותן מקבל מר נתניהו, או במידה שאינו מקבל תרופות כלל (מצב שאינו סביר לגבי אדם בגילו ובמצבו) – ציון מפורש של עובדה זו.

57. **שלישית**, הן המכתב הכללי והן המכתב הקרדיולוגי מנוסחים באופן כללי ביותר וחסר בהם מידע שמאפשר לציבור להפיק מהם ערך כלשהו, בהתאם לתכלית הנוהל המחייב ולמקובל במדינות דמוקרטיות. בין היתר בולטים בחסרונם במכתב הכללי ובמכתב הקרדיולוגי הנתונים הבסיסיים המפורטים להלן, שהם הכרחיים להבנת תמונת המצב הרפואי ומשמעותיותו לאשורם:

- **מתי** נבדק מר נתניהו לאחרונה;
- **אילו בדיקות** בוצעו לו ומה היו **תוצאותיהן**;
- האם מר נתניהו סובל **ממחלות כרוניות** כלשהן;
- האם מר נתניהו **נוטל תרופות** דרך קבע, ובכלל זה תרופות פסיכיאטריות לרבות תרופות הרגעה או נוגדי דכאון;
- מה הקשר, אם בכלל, בין אירוע ה"התייבשות" שדווח בתקשורת לבין השתלת קוצב הלב שבוצעה באותו מעמד – למשל, האם ההתייבשות נגרמה משהות בשמש ללא שתיה מספקת, או (גם) מנטילת תרופות משתנות במינון גבוה;
- האם סביב האירוע הלבבי שבעקבותיו הושלת הקוצב היו אירועים רפואיים נוספים;
- במסגרת המכתב הקרדיולוגי מופיעה גם התייחסות של הקרדיולוג לבדיקות שנערכו למר נתניהו לכאורה "בחודש אוקטובר 2023", אולם לא ברור המועד המדויק בו נערכו ומדוע, במידה שאכן נערכו, לא דווח על כך באופן מפורט לציבור.

58. בהקשר זה חשוב לציין את השוואה המתבקשת, החושפת את הבעייתיות המפורטת בעתירה זו, בין הצהרת הבריאות של נשיא ארה"ב, מר ג'ו ביידן, לשנת 2023 (ראה נספח להלן), לבין המכתבים

²³ גידי וייץ "אלי כהן דחה למינוי הרופא האישי של נתניהו לקונסול כבוד של רומניה" **הארץ**, 1.1.2024. (<https://www.haaretz.co.il/news/politi/2024-01-01/ty-article/highlight/0000018c-c39c-dcff-adbf-cffecf250000>)

המהווים את ה"דו"ח הרפואי" של מר נתניהו: השוואה כזו חושפת את ההבדלים העצומים בין אמות המידה הסבירות והנכונות לגבי רמת הפירוט, הרצינות והמקצועיות של ההתייחסות במסגרת הצהרת בריאות של אדם העומד בראש מדינה, לבין אופן ורמת הפירוט וההתייחסות של ה"דו"ח הרפואי" שנמסר על ידי מר נתניהו כמפורט לעיל.

..... העתק המכתבים שפורסמו בעניינו של מר נתניהו מסומן כנספח.....

..... העתק (לשם השוואה) של הדוח הרפואי של הנשיא ביידן מסומן כנספח.....

ד. נתונים המעלים חשש לגבי מצבו הרפואי האמיתי של מר נתניהו:

59. במהלך החודשים האחרונים ואף קודם לכן, החלו להיחשף לעיני הציבור סימנים ותופעות מדאיגים אצל מר נתניהו, המעלים סימני שאלה לגבי מצבו הרפואי, פסי ו/או נפשי, של מר נתניהו, ויוצרים חשש כבד באשר לתקינות מצבו הבריאותי. להלן נסקור בקצרה אירועים אלה ותיעודיהם. ייאמר בהדגשה הברור מאליו, סקירתם המסודרת של אירועים אלה שתועדו באמצעים שונים אינה בגדר דו"ח רפואי או חוות דעת רפואית או בדיקה רפואית אלא הצבעה על קיומם של התיעודים, שביחס אליהם ראוי ביותר לפזר את חשרת העננים או את החשש הממשי ביחס למצב הבריאותי האמיתי של מר נתניהו. ביחס אליהם, ראוי כי יקרה אחת מהשתיים: כי דו"ח בריאותי של ממש, מפורט ומסודר כנדרש, יבהיר כי נעשו כל הבדיקות הנדרשות וכי מצבו הבריאותי של מר נתניהו שפיר ו/או כי יחשף בדו"ח כאמור כי אין זה כך, על כל המשתמע מאפשרות שנייה זו. השארת הציבור במצב של חוסר ידיעה פוגעת בציבור, פוגעת באמון הציבור, ומעלה חשש לבעייתיות אמיתית, ומעבר להכל – היא גם מנוגדת לנוהל המחייב ולפרשנותו המתחייבת.

60. בין היתר, נצפו ותועדו התופעות הפיסיולוגיות, הרבאליות וההתנהגותיות המפורטות להלן, אשר מבססות את קיומו של החשש האמור, ובהן:

60.1. צניחה בולטת של העפעפיים²⁴;

60.2. נוקשות (וניסיונות להסרתה) ביד ימין²⁵;

60.3. נפיחות משמעותית בצד הימני של הפנים²⁶;

60.4. כתמים כהים על המצח ובאזורים נוספים של עור הפנים²⁷;

60.5. עדויות נסיבתיות או עקיפות על כך שנתניהו לקה בשיתוק מנטאלי (או, למצער, חוסר יכולת פעולה הקרוב לכך) בשעות מסוימות ב-10.2023²⁸;

60.6. סרטון המתעד הירדמות במהלך עמידה ושירה (!), בשעות הבוקר, בעת אירוע בישיבת במכונה הקדם צבאית בני דוד בעלי שבבנימין. בסרטון זה ניתן גם לראות בבירור כי מר נתניהו אינו זוכר

²⁴ ר' בעניין זה: פרסום של עובדיה – @OV45316627, כולל סרטון המדגים את התופעה, ברשת X ("טוויטר") מספר סממנים יחד, ועוד נתייחס לכך להלן. <https://twitter.com/RadmanMoshe/status/1752445552694825142?t=hRzpnR2IToAW4hqGG3YtA&s=08> בו נראים

²⁵ ר' בעניין זה: פרסום של עובדיה – @OV45316627, כולל סרטון המדגים את התופעה, ברשת X ("טוויטר") <https://twitter.com/OV45316627/status/1705870824949830118>.

²⁶ ר' בעניין זה: פרסום של העיתונאי אורי משגב, כולל תמונה, ברשת הפייסבוק https://www.facebook.com/photo/?fbid=2781442978671987&set=a.136125633203748&locale=he_IL.

²⁷ ר' בעניין זה: פרסום של העיתונאי אורי משגב, כולל תמונה, ברשת X ("טוויטר") <https://twitter.com/ronitalmog1/status/1741191039828795839>. ובהמשך פרסם אורי משגב תמונות נוספות הנוגעות לצבע עור פניו של מר נתניהו כשהוא מציין שיתכן ומדובר בבעיה נפרולוגית, פרסום ברשת X ("טוויטר") <https://twitter.com/Shaulirena/status/1746430598254670155>.

²⁸ ר' בעניין זה: אורי משגב "נתניהו לקה בשיתוק ב-7 באוקטובר" הארץ, 21.12.2023 [https://www.haaretz.co.il/opinions/2023-12-21/ty-article-opinion/.highlight/0000018c-86da-dd61-a3ad-\(c6fe5c300000](https://www.haaretz.co.il/opinions/2023-12-21/ty-article-opinion/.highlight/0000018c-86da-dd61-a3ad-(c6fe5c300000)

כלל את מילות השיר המוכר ("אני מאמין") שהוא שר, והוא ממלמל שברי וקטעי מילים ממנו, תוך כדי הירדמות ועצימת עיניים, בעודו מתנודד על מקומו²⁹;

60.7. דרך אחיזה יד ימין, בצורה לא שגרתית ובחלק מהמקרים כאילו היד "קפואה" או לא-מתפקדת או מעוותת בצורה כלשהי כשבאחת מהפעמים תועד מר נתניהו כשהוא מנסה להסתיר בעייתיות כאמור, ובפעם אחרת תועד ניסיון של רעייתו להסתיר בעייתיות זו באמצעות אחיזה בידו³⁰;

60.8. תמונות בהן נראית בליטה חשודה מתחת למכנסיו של מר נתניהו, אשר זוהתה כמעידה, לכאורה, על סוג מסוים של מכשיר רפואי אשר מוסתר מתחת למכנסיים ונראה כך³¹;

60.9. שורת אירועים רפואיים נוספים תמוהים, שנסיבותיהם אינן ברורות עד תום, כגון אירוע ההתייבשות אשר "בעקבותיו" כביכול הושתל בליבו של מר נתניהו קוצב לב; התמוטטותו של מר נתניהו בבית הכנסת ביום כיפור אשתקד (ביחס לשני אלה – ר' גם להלן), ומראה כללי ירוד וחסר אנרגיה או ארועים שבה נצפו מספר סממנים פיסיוולוגיים/ורבאליים מאלה המפורטים לעיל – במצורף, ולרבות הירדמות במהלך היום ותוך כדי פעילות³².

61. בנוסף לסימנים שפורטו לעיל, לוקה התנהגותו ואופן התבטאותו של מר נתניהו בחודשים האחרונים בעייתיות ניכרת, העלולה להעיד על קיומן של בעיות קוגניטיביות ו/או על סימפטומים להתפתחות מחלות שונות מסוג זה, או מהתחום הנפשי, כמפורט להלן:

61.1. פליטות פה ובלבול שפתי חוזר ונשנה, ואמירות בלתי נכונות במפגיע, כגון: בלבול חוזר ונשנה (פליטת פה, slip of the tongue) בהגיית שם משפחתו של שר האוצר בצלאל סמוטריץ³³; בלבול (תיאור לא קוהרנטי, טעות חוזרת ונשנית) בתיאור תוצאות סקרים לקראת הבחירות, למפלגות השונות וזאת מספר פעמים, תוך בלבול בין המפלגות, במהלך שידור חי³⁴; בלבול כפול (שחזר פעמיים, גם לאחר תיקון מצד הנוכחים) בכינוי אנשי מחנהו כ"הקיצוניים שמובילים את הרפורמה"³⁵; בלבול (פליטת פה, slip of the tongue) במסגרת נאומו באו"ם ואמירה בעניין "איום גרעיני" על טהרן, שלטענת איראן מהווה איום על איראן בנשק גרעיני (מלשכת נתניהו נמסר לאחר מעשה שמר נתניהו התכוון ל"איום צבאי")³⁶.

61.2. בנוסף לטעויות החוזרות ונשנות ולבלבול בהגיית שמות ושמות תואר, התבטא נתניהו מספר פעמים מאז תחילת מלחמת "חרבות ברזל" באופן המגלם נתק מוחלט ממציאיות חייהם של אזרחי המדינה, בהתבטאויות שאין לדעת לגביהן בבטחה, ללא דיווח רפואי מתאים, אם מדובר בסקרים שמר נתניהו מודע להם או בניתוק מוחלט שלו מהמציאיות בה נתונים המדינה והציבור.

²⁹ ר' בעניין זה, הסרטון עצמו: https://www.tiktok.com/@avi_noga/video/7329947535185857810. ר' פרסומים בנושא: קובי עוזיאלי "נדיר: נתניהו שר 'אני מאמין' בביאת המשיח" כל רגע, 30.1.2024. (<https://www.kore.co.il/viewArticle/151041>).

³⁰ ר' בעניין זה: פרסום של אורלי הראל בשם "הצהרת בריאות*", כולל סרטון המדגים את התופעה ואת האופן בו רעייתו של נתניהו מנסה להסתיר את התופעה, ברשת X ("טוויטר") (<https://twitter.com/OrlyHar/status/1706958830674891195>). וכן ר' פרסום של חזקי ברוך "הנאום של נתניהו במערכת הכריזה במטוס", כולל סרטון המדגים את התופעה של דרך החזקת היד והסתרתה, ערוץ 7, 24.9.2023. (<https://www.inn.co.il/news/614745>).

³¹ ר' בעניין זה: פרסום של העיתונאי אורי משגב, כולל תמונות הממחישות את הטענה, ברשת X ("טוויטר") (<https://twitter.com/Shaulirena/status/1744651074449838482>).

³² ר' בעניין זה: פרסום ברשת X ("טוויטר") (<https://twitter.com/RadmanMoshe/status/1752445552694825142?t=hRzpNtR2IToAW4hqGG3YtA&s=08>) בו נראים מספר סממנים יחד, ולרבות צניחת עפעפיים, מבט מבלבול וכדומה.

³³ ר' בעניין זה: פרסום בכאן חדשות, כולל סרטון המדגים את התופעה, ברשת X ("טוויטר") וכן ביוטיוב (<https://www.youtube.com/watch?v=XnKvCo44dLQ>).

³⁴ ר' בעניין זה: פרסום של בן כספית במעריב, כולל סרטון המדגים את התופעה, 30.10.2022. (<https://m.maariv.co.il/elections-2022/Article-955131>).

³⁵ ר' בעניין זה: פרסום של עופרה בלוח ובמקומות נוספים – פרסום ברשת X ("טוויטר") (<https://twitter.com/BlochOfra/status/1632466618621083649>).

³⁶ ר' בעניין זה: ירון אברהם "בגלל נאום נתניהו – איראן התלוננה לאו"ם: איים עלינו בגרעין" N12, כולל סרטון המדגים את הטעות, 27.9.2023. (https://www.mako.co.il/news-military/2023_q3/Article-91706de3863da81026.htm).

61.3. כך, למשל, פרסם נתניהו באישון לילה אמירה שהייתה בה השתלחות קשה ביותר במערכת הביטחון, בעיצומו של השלב הראשון של המלחמה, מה שעורר סערה ציבורית וזכה לכינוי ה"ציוץ באישון לילה" (29.10.2023). אמירה זו נמחקה על ידי מר נתניהו לאחר מספר שעות³⁷; בתשובה לשאלה שהופנתה אליו בקשר לעניינו של עו"ד יובל קסטלמן ז"ל, אשר נורה למוות על ידי חייל מילואים ישראלי, לאחר שחיסל בנשקו מחבל במהלך פיגוע בירושלים – ענה נתניהו: "אלה החיים". התבטאות זו אף היא עוררה סערה רבתי וטענות על נתק וחוסר אכפתיות מוחלט לחיי אזרחי המדינה, ובהמשך לכך פרסם כי נתניהו התקשר להוריו של יובל קסטלמן ז"ל; בנוסף, במסגרת פגישה עם משפחות החטופים, כאשר חלק מהנוכחים ביקשו ממר נתניהו להתייחס לעובדת היות יקיריהם בשבי החמאס בסכנת חיים אמר מר נתניהו למשפחות כי "אני מכבד אתכם יותר מידי"³⁸.

61.4. התבטאויות חמורות ופוגעניות כאמור³⁹ מעידות על אפשרות לכאורה לקיומה של בעיה בתפיסת המציאות ו/או של נתק רגשי מוחלט מאירועים ומאנשים הסובבים את מר נתניהו ואשר לחייהם ושלומם הוא אחראי ברמה הגבוהה ביותר.

61.5. כך, למשל, פרסום התבטאויות מכפישות כלפי הדרג הצבאי, המחלישות אותו ולפיכך מסכנות את בטחון המדינה ואזרחיה, בשיאה של מלחמה, מעידות על נתק מהשלכות מעשה זה על המציאות; מתן מענה חסר כל השתתפות בצער והתייחסות לטרגדיות כאל "דרך החיים" מבלי להתייחס עניינית למתרחש מעיד אף הוא לכאורה על נתק בהבנת המציאות לאשורה, ועל התעלמות מעובדות שהתקיימו במציאות זו; ונזיפה בבני משפחות החווים חוויה אנושית שמעטות אכזריות ממנה, בעודך מכהן בתפקיד הבכיר ביותר במדינה שאלה אזרחיה – מעידה ללא ספק על נתק רגשי ומנטאלי חריג ועל התעלמות מוחלטת ממצואות מחרידה.

62. אירועים אלה עוררו תשומת לב ציבורית ותקשורתית והם הדגישו את החשיבות שבדיווח אמין ומסודר לציבור בסוגית מצבו הרפואי של ראש הממשלה, בין היתר כדי למנוע חרושת שמועות אשר אינה מתאימה למשטר דמוקרטי.

63. ברור הוא, כי במרוצת השנה האחרונה היו מספר אירועים רפואיים ובין היתר ההתמוטטות ביום כיפור 2022 וההתמוטטות שהייתה אחריה במרוצת יולי 2023, ששתיהן חייבו אשפוז ולפחות ביחס לאחת מהן סיפק מר נתניהו ולשכתו הסברים בלתי-מדויקים בעליל במשך שעות ארוכות ביותר. עוד ברור הוא, כי זכות הציבור לדעת את מצבו הרפואי של המתיימר להנהיגו וכי זכות זו גוברת על הזכות לפרטיות – כך נהוג בעולם ולכן זכאים גם אזרחי ישראל. בהקשר זה, גם לא ברור האם מר נתניהו נבדק גם מבחינה נפשית וקוגניטיבית⁴⁰ ואין לכך כל התייחסות במכתב הכללי ובמכתב הקרדיולוגי. ברור כי בדיקת היבטים אלה הינה הכרחית לנוכח התופעות שתוארו לעיל.

ה. סיכום ביניים

³⁷ ר' מערכת ישראל היום "סערת הציוץ נגד מערכת הביטחון: לאחר התגובות הזועמות – נתניהו מחק את הציוץ, והתנצל" ישראל היום, 29.10.2023 (<https://www.israelhayom.co.il/news/geopolitics/article/14761948>).

³⁸ ר' משה גורלי "נתניהו מכבד אתכם יותר מדי ואתם מתלוננים?" כלכליסט, 8.12.2023 (https://www.calcalist.co.il/local_news/article/ry11nxuxut); מערכת ice "נתניהו באמירה הזויה למשפחות החטופים: מכבד אתכם יותר מידי" ice, 5.12.2023 (<https://www.ice.co.il/social/news/article/991285>).

³⁹ וכן בהתייחס להתבטאות "אלה החיים" ביחס למותו הטראגי של עו"ד יובל קסטלמן; ר' יואב לימור "אפס רגש, אפס חמלה: נתניהו, אלה הם לא החיים" ישראל היום, 3.12.2023 (<https://www.israelhayom.co.il/news/defense/article/14902315>).

⁴⁰ ר' למשל: ד"ר איתי גל "כל מה שלא מספרים לכם בדוח הרפואי של נתניהו" מעריב, 31.12.2023 (https://www.maariv.co.il/journalists/Article-1_064148).

64. לשם שלמות התמונה העובדתית לא למותר להתייחס גם לעצם השינוי בסעיף הנבצרות לחוק יסוד: הממשלה (תיקון מס' 12 שכניסתו לתוקף הושעתה **בפסק הדין החוקתי בעניין נבצרות**): ראוי לציין כי ההסדר שנקבע שם הוא כה מסובך ומורכב, עד כי ניתן לטעון שיותר קשה היום בישראל (לאחר התיקון החוקתי וכשיכנס לתוקף בכנסת הבאה) להכריז על נבצרותו של ראש ממשלה מאשר להכריז מלחמה – וזאת הן באופן תיאורטי (דה יורה)⁴¹ והן בפועל (דה פקטו)⁴². ודוק: **עצם החתירה להסדר כה בלתי-אפשרי ליישום בתחום הרפואי עשויה ללמד על כך שיש למר נתניהו מה להסתיר ושהוא רצה בכל מאודו, להגיע למצב שגם אם מצבו הרפואי יהיה קשה ככל שיהיה, לא ניתן יהיה להוציאו לנבצרות, גם לא בעילה הרפואית** (שללא ספק הייתה קיימת גם ערב תיקון מס' 12 לחוק היסוד).

65. כל הסימנים, התופעות וההתבטאויות שתוארו לעיל, מעלים סימני שאלה מהותיים בעניין מצבו הרפואי (הפיסי והנפשי) של מר נתניהו, ועל כל פנים מחייבים ומצדיקים ביתר שאת, מעבר לשיקולים הרגילים שקיימים בעניין זה, קבלת פרטים נוספים ומלאים, כמצוין לעיל, לצורך גיבוש התמונה המלאה והאמיתית ביחס למצבו הרפואי של ראש הממשלה וקביעה ברורה ביחס ליכולתו או אי-יכולתו של מר נתניהו למלא את תפקידו (ובהקשר זה נציין כי סעיף 3.1.5 לנוהל המחייב מאפשר לוועדה המייעצת המוקמת במסגרתו – ואשר לא הוקמה בענייננו ללא כל הצדקה לבחון נבצרות).

66. לפיכך, מהטעמים המפורטים מעלה, רובם ככולם, הוציאה תחת ידה העותרת מס' [], חברת הכנסת לזימי, ביום 4.1.2024, מכתב דרישה נוסף, בו ביקשה כי ינתן פירוט כנדרש וכמוצדק לגבי המצב הבריאותי העדכני של מר נתניהו, וכן כי יתוקן הנוהל באופן שיגדיר כהלכה אמות מידה ברורות ובהירות שעל הצהרת בריאות של ראש הממשלה לעמוד בהן. מכתב זה טרם נענה.

חלק 3: הטיעון המשפטי

א. הנוהל הקיים ומעמדו המחייב

67. הנוהל המחייב נוצר בשנת 2007, בעקבות האירוע הבריאותי של ראש הממשלה דאז מר אריאל שרון ז"ל, וכותרתו "נוהל טיפול רפואי בראש הממשלה" (ר' נספח דלעיל לנוהל זה). בסעיפי הרקע לנוהל המחייב נכתב כי "נוהל זה נועד להסדיר את הטיפול הרפואי בראש הממשלה בשגרה ובחירום". הנוהל המחייב קובע, בין היתר, מי הם בעלי התפקיד שאמורים להיכלל בצוות הרפואי של ראש הממשלה, מי אמור לעמוד בראש הצוות הרפואי, ומה היא הפרוצדורה המתחייבת ביחס לרפואת שגרה ולרפואת חירום.

68. סעיף 6.2 לנוהל קובע כדלקמן:

**"יפורסם דו"ח שנתי ביחס למצבו הרפואי של ראש הממשלה. הדו"ח השנתי
יחובר על ידי ראש הצוות הרפואי, ובו תפורט כשירותו של ראש הממשלה מבחינה**

⁴¹ למורכבותו של ההסדר שנקבע, ר' בין היתר: סעיף 16 לפסק דינו של ממלא מקום הנשיא השופט פוגלמן **בפסק הדין החוקתי בעניין נבצרות** – ממלא מקום הנשיא מתייחס שם הן למורכבות ההסדר והן לכך שהלכה למעשה לא הושלמה המלאכה שכן ועדת הכנסת לא התכנסה לאשר את הכללים לחוות דעת רפואית. כן ר' סעיף 8 לפסק דינה של השופטת ברון **בפסק הדין החוקתי בעניין נבצרות**, שם היא מתייחסת ל"דרישות מכבידות" בהסדר החוקתי החדש (שכניסתו לתוקף עוכבה).

⁴² ר' בין היתר: סעיף 20 לפסק דינו של ממלא מקום הנשיא השופט פוגלמן **בפסק הדין החוקתי בעניין נבצרות** – ממלא מקום הנשיא מתייחס שם לכך שבפעם היחידה בה הופעל ההסדר החדש לנבצרות, ב-23.7.2023, למעשה לא הופעל ההסדר הקבוע בסעיף 16 המתוקן בצורה מלאה ולא הושלם מעולם הליך ההכרזה על נבצרות למרות שהיו מספר שעות שמר נתניהו הורדם במסגרת ניתוח מורכב להשתלת קוצב לב.

בריאותית, היקפו של הדו"ח יקבע על ידי ראש הצוות הרפואי יחד עם לשכת ראש הממשלה וצוות הלשכה המשפטית של משרד ראש הממשלה".

69. עוד קובע הנוהל המחייב (בסעיף 3), כי הצוות הרפואי יורכב ממספר גורמים, וביניהם: ראש הצוות הרפואי שהוא רופא בכיר הממונה על ידי מנכ"ל משרד ראש הממשלה; ממלא מקום ראש הצוות הרפואי, שימונה על ידי ראש הצוות הרפואי בהתייעצות עם מנכ"ל משרד הבריאות, בתיאום עם מנכ"ל משרד ראש הממשלה ובהסכמת ראש הממשלה; רופא שימונה על ידי היחידה לאבטחת אישים; פרמדיקים; ועדה מייעצת שתורכב משלושה רופאים מומחים שימונו על ידי מנכ"ל משרד ראש הממשלה בהתייעצות עם מנכ"ל משרד הבריאות. בנוסף לאלה, יש אפשרות להוסיף לצוות הרפואי רופאים נוספים, באופן חד פעמי או קבוע, וזאת בהתאם להחלטת מנכ"ל משרד ראש הממשלה ביחד עם ראש הצוות הרפואי ובהתייעצות עם מנכ"ל משרד הבריאות והוועדה המייעצת.

70. בהתאם לסעיף 3.1.5 לנהל המתייחס לתפקידי הוועדה המייעצת:

"הוועדה תערוך רישום מסודר של מצבו הרפואי של ראש הממשלה לפחות אחת לשנה. וועדה זו, יחד עם ראש הצוות הרפואי, תחווה דעה בדבר הצורך להעביר את סמכויותיו של ראש הממשלה במקרה שנוצר חשש כי נבצר מראש הממשלה לכהן בתפקידו עקב מצבו הבריאותי. הוועדה תתעד את דיוניה/ישיבותיה והעתק התייעוד יישמר בתיק הרפואי של ראש הממשלה".

71. הנהל המחייב הוא בעל מעמד של הנחיות או הוראות מנהליות, והוא מחייב מכוח העקרונות והכללים המנהליים הנוגעים לנורמות מסוג זה. שופט בית המשפט העליון (בדימו'), פרופ' יצחק זמיר, התייחס לא פעם למעמדן של הנחיות מנהליות כאמור, בציינו:

"כשם שניתן להקנות סמכות מינהלית בתקנות, ולא בהכרח בחוק עצמו, כך ניתן גם להקנות סמכות בהוראה מינהלית.... אין הכרח שהסמכות לתת את ההוראה המינהלית תקבע בחוק עצמו. אפשר שהיא תקבע בתקנות או בהוראות מינהליות... הנורמות משתלבות זו בזו כמו חוליות בשרשרת, והשרשרת נושאת את משקל החלטה המינהלית... ההוראות המינהליות רבות ומגוונות עד מאוד. קוראים להן בשם הוראות, או חוזרים, או נוהלים, או הנחיות, או בשם אחר"⁴³.

"אכן, אין חלל ריק מבחינת החוק. בדרך כלל יש להוראות המינהליות בסיס בחוק... לעיתים ההוראה המינהלית נגזרת מהוראת החוק [המסמיך]... במקרים אחרים היא נגזרת מהסמכות הכללית של הממשלה... יש מקרים בהם ההוראה ניתנת מכוח סעיף 17 לחוק הפרשנות... המקנה לכל רשות מינהלית שהוענקה לה גם סמכויות העזר הדרושות [להפעלת הסמכות] במידה המתקבלת על הדעת. ואפשר שההוראה תתבסס על מקור אחר"⁴⁴.

72. הנחיות מנהליות זכו בפרקטיקה, בפסיקה ובספרות הרלוונטית, כאמור, לשמות שונים, ובין היתר "נהלים"⁴⁵, כבענייננו. ההנחיות המנהליות נוצרות לעיתים באופן הדרגתי, תוך כדי הפעלת הסמכות, או

⁴³ יצחק זמיר הסמכות המינהלית, 138-139 (מהדורה ראשונה, תשנ"ו) (להלן: "זמיר: הסמכות המינהלית").

⁴⁴ זמיר: הסמכות המינהלית, עמ' 141-142.

⁴⁵ זמיר: הסמכות המינהלית, עמ' 773-777.

מכוח החלטה של הרשות לגבש ולקבוע הנחיות שידריכו את הפעלת סמכותה⁴⁶, כבענייננו. ועוד נקבע בעניין הסמכות - ולעיתים גם החובה - לקבוע נהלים כאמור:

"לא זו בלבד שמותר לרשות מינהלית לקבוע הנחיות להפעלת סמכותה, אלא שאפשר שבעניין מסוים תהיה עליה חובה לקבוע הנחיות, כתנאי להפעלת הסמכות... הצורך בקביעת מבחנים... קיים גם בנסיבות אחרות, כגון כאשר המורכבות והרגישות של כל מקרה בפני עצמו עלולה להכביד ולעוות החלטה שהתקבלה בלחץ הנסיבות..."⁴⁷.

73. ובפסיקה הורחב הדיבור על הצורך בהנחיות, על מעמדן וחשיבותן, כמו גם החובה לקיימן:

"בתחומים רבים בהם פועל המינהל מהוות ההנחיות את השלד הנורמטיבי העיקרי, ולעיתים הבלעדי, אשר באמצעותו מתקבלות החלטות ומבוצעות פעולות [יואב דותן "פרסום הנחיות מינהליות" משפט וממשל ג(2) 475, 476 (תשנ"ו) (להלן: מאמרו של דותן)]. הנחיות פנימיות אלה יופיעו, בדרך כלל, מקום שבו מפעילה הרשות המנהלית שיקול דעת וכאשר בדבר החקיקה המהווה את מקור הסמכות לא נקבעו קריטריונים שינחו את הרשות המנהלית בפעולתה (הר זהב, עמ' 125). לקביעת הנחיות, להבדיל מקבלת החלטות באופן פרטני, יתרונות, אשר בית המשפט הכיר בהם בפסיקתו: גיבוש הנחיות מאפשר לרשות לערוך בירור יסודי ולהתייעץ עם גורמים רלוונטיים; קיומן של הנחיות מייעל את פעולת הרשות והפעלתן תורמת לאחידות, יציבות ועקביות של פעולתה ולשוויון בהפעלת הסמכות. קיומן של הנחיות ... מקלה על הפעלת ביקורת על פעולת הרשות....

....

לאור ההכרה ביתרונות ההנחיות, נפסק כי מותר לרשות מינהלית, אף בהעדר אסמכתא בחוק, לקבוע הנחיות שידריכו אותה במילוי תפקידה, ולהסתמך על הנחיות אלה כשהיא באה להחליט במקרה מסוים [זמיר, כרך ב', עמ' 779; ברוך ברכה משפט מינהלי כרך שני 223 (1996) (להלן: ברכה); עע"ס 9156/05 גרידינגר נ' ראפ ([פורסם בנבו], 10.6.2008), סעיף 11 לפסק הדין (להלן: פרשת גרידינגר)]. ... משעה שנקבעו הנחיות או קריטריונים, מחויבת הרשות, מתוקף עיקרון השוויון, שלא לסטות מההנחיות שנקבעו, אלא אם כן ניתן להצדיק סטייה זו בטעמים ראויים וענייניים (פרשת גרידינגר, והאסמכתאות המצוינות בו)⁴⁸.

"הנחיות מינהליות הן כללים מנחים אשר המינהל הציבורי קובע לעצמו, ככיווני דרך להדריכו במילוי תפקידיו ובהפעלת סמכויותיו. שלא בדומה לחוקים או לתקנות, ההנחיות המינהליות אינן מחייבות את הרשות, אלא מנחות אותה בהפעלת שיקול דעתה, בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה (יחזק זמיר הסמכות המינהלית כרך ב' 773, 784-787 (1996) (להלן - זמיר)). הן מתוות את דרכי הפעלת שיקול הדעת המינהלי ונועדו להבטיח אחידות, שוויוניות, ענייניות וסבירות בהפעלת מדיניות הרשות המינהלית. הן מהוות אמצעי שבעזרתו יכול

⁴⁶ זמיר: הסמכות המינהלית, עמ' 777-780.

⁴⁷ זמיר: הסמכות המינהלית, עמ' 780-781.

⁴⁸ עע"ס 9187/07 לוזון נ' משרד הפנים, סעיפים 38-39, 24.7.2008.

הציבור לבקר את שיקול הדעת המינהלי, הן במישור המדיניות הכוללת והן בדרך יישומה במקרה הפרטני. אשר למשמעות הסטייה מההנחיות המינהליות, כבר נקבע כי 'ההנחה היא שהרשות תפעל לפי ההנחיות, והנחה זאת יוצרת ציפייה מוצדקת שכך תפעל הרשות... על כן, אין הרשות רשאית לסטות מההנחיות בלא הצדקה, אלא על הסטייה מההנחיות להיעשות רק מקום בו קיימים שיקולים ענייניים המצדיקים אותה... סטייה מההנחיות המינהליות מעוררת, על פני הדברים, חשש כי היא נובעת לכאורה מקיומם של שיקולים זרים, אשר השפיעו על החלטת הרשות... בשל כך נקבע, כי הסטייה מההנחיות מעבירה לרשות את הנטל להצביע על הסיבות שבגינן מוצדקת אותה הסטייה... סטייה מההנחיות ללא צידוק סביר עשויה להוות עילה לביטול ההחלטה' (עע"מ 9156/05 גרידינר נ' ראפ, פיסקה 10 (פורסם בבבן), 10.6.08); ראו גם בג"ץ 9362/03 ריגלר נ' שר הפנים, פיסקה 7 (פורסם בבבן), 28.10.08; בג"ץ 4422/92 עפרן נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד מז(3) 853, 858 (1993) (להלן – ענין עפרן)). ההנחייה המינהלית מהווה אמצעי-עזר בידי בית המשפט בהפעילו פיקוח שיפוטי על מעשי המינהל"⁴⁹.

ב. הרציונל שבבסיס הנוהל המחייב : החובה החלה על מנהיג מדינה למסור מידע מלא, מהימן וקוהרנטי ביחס למצבו הרפואי (פיסי ונפשי)

74. אין ולא תתכן כל מחלוקת על כך שהימצאות מנהיג המדינה בקו הבריאות היא חיונית לניהול מיטבי של ענייני המדינה. מכאן נגזרות שתי חובות משנה משלימות :

(א) על העומד בראש מדינה ומנהיג אותה להיות בקו הבריאות במידה הנדרשת לניהול ענייני המדינה – זהו הבסיס בלעדיו אין לניהול ענייני המדינה.

(ב) חובת שקיפות ומסירת מידע לציבור בכל הנוגע למצבו הבריאותי של העומד בראש המדינה.

75. ויודגש בהקשר זה: אי מסירת הצהרת בריאות מלאה כנדרש בעתות שלום מעלה סימני שאלה משמעותיים ביחס ליכולתו של ראש הממשלה למלא את תפקידו. בעתות מלחמה הצורך בשקיפות בעניין זה אף גובר: אי מסירת הצהרת בריאות מלאה כנדרש על ידי מי שמוביל או מתיימר להוביל את מדינת ישראל בעת מלחמה עלול להצביע על סכנה קיומית חמורה לציבור ולמדינה, שכן עלול להתקיים מצב בו החלטות גורליות, שעניינן חיים ומוות, מתקבלות על ידי מי שאינו כשיר לקבלן. מקל וחומר כי כך הוא בענייננו, ובימים אלה ממש, בתקופה הנחשבת לקריטית בתולדותיה של מדינת ישראל בכל הנוגע לביטחון המדינה, למצבה הכלכלי ולמעמדה הבינלאומי. תפקוד חלקי ו/או לא תקין של ראש הממשלה בשל בעיות בריאות (מסוגים שונים), פוגע בצרכים ובאינטרסים הציבוריים ומביא, בין היתר, למצב בו הציבור במדינה אינו מקבל את ההגנה ואת הניהול הטוב ביותר של ענייניו כנדרש מהנושא בכהונה הרמה ביותר בה, שאמור לפעול בשם הציבור ולמענו.

76. כעולה מהמפורט לעיל (ר' סעיפים לעניין זה), קיימת מזה זמן רב חשרת עננים מעל מצבו הבריאותי האמתי של מר נתניהו, וזאת בין היתר לאחר שבמשך שנים ארוכות לא נמסרה על ידו הצהרת בריאות כלל, ואילו המכתבים בנוגע למצבו הבריאותי שנמסרו בסוף שנת 2023 (המכתב הכללי והמכתב

⁴⁹ בג"ץ 10907/04 סולדוך ו-70 אח' נ' עיריית רחובות, סעיף 25, 1.8.2010 (הדגשות הוספו, הח"מ).

הקרדיוולוגי), הינם, כמתואר לעיל, לקוניים, חלקיים ומתחמקים, וחתומים על ידי רופאים שמומחיותם לכאורה אינה רלוונטית לענייניו הבריאותיים של מר נתניהו, וחסר בהם הפירוט הבסיסי והמינימאלי הנדרש, לרבות בקשר לעובדות (המעטות) שכן צוינו במכתבים הללו. כפי שצוין לעיל, הלכה למעשה עדכון זה מעלה ספקות כבדים יותר בבחינת "רב הנסתר על הגלוי".

77. יתרה מכך, עולה חשש כבד כי מצב בריאותי לקוי של מר נתניהו במישורים רבים ושונים אליהם אין כל התייחסות במכתבים שפורסמו בסוף שנת 2023, הוביל ומוביל לתפקוד לקוי שלו, בלשון המעטה. **העותרים אינם מחוויים דעה על מצבו הרפואי אך עומדים על כך שהנוהל המחייב יקוים כלשונו וככתבו, בהתאם לתכליתו, ובאופן שיאפשר השגת מטרתו: הגנה על הציבור בישראל ועל מדינת ישראל מפני פגיעה שעלולה להיגרם בשל מצב בריאותי רעוע של העומד בראש המדינה וכשקיפות בכל הנוגע למצבו הבריאותי.** בנסיבות אלה, ונוכח הדיווחים המטעים והבלתי נכונים שניתנו בעבר בקשר למצבו הבריאותי של מר נתניהו (לרבות הטענה הכוזבת כי נתניהו אושפז בבית החולים בשל "התייבשות" כשהוברר בדיעבד כי מטרת האשפוז הייתה השתלת קוצב לב, עובדה שנודעה רק לאחר שעות רבות), הרי שקיים חשש של ממש כי מצבו הבריאותי של מר נתניהו, מבחינה פיזית ו/או קוגניטיבית ו/או נפשית ו/או כולם גם יחד, אינו עולה בקנה אחד עם הנדרש מהנושא בתפקיד כה רם, אחראי ורגיש.

78. **הזכות לפרטיות נסוגה מפני זכות הציבור לדעת:** נוכח כל האמור, ברור גם שהזכות לפרטיות של העומד בראש המדינה נסוגה מפני זכות הציבור לדעת ומפני זכות הציבור כי יונהג וינוהל על ידי ראש ממשלה כשיר מבחינה בריאותית, או – למצער – על ידי ראש ממשלה שבעיותיו הבריאותיות ידועות לציבור ומובאות בפניו באופן שקוף ביותר. על העדפתה של זכות הציבור לדעת על פני הזכות לפרטיות נכתב לא פעם, ובין היתר בהקשר של נישומים שרשות המיסים ערכה להם הסדרי כופר⁵⁰; בהקשר של גורם בכיר, נושא תפקיד בחברה הנסחרת בבורסה, ביחס לציבור המשקיעים⁵¹; בהקשר של פרסום קלטות המתעדות פגישה בין נאשם בעבירות אינוס לבין חוקרת פרטית ותוך הדגשת פומביות הדיון וזכות הציבור לדעת⁵²; בהקשר לסוגיית פרסום חלקים מפסקי דין או החלטות של בית המשפט לענייני משפחה⁵³; בהקשר לדוחות ביקורת פנימית של משרד התחבורה⁵⁴; ועוד. בכל המקרים האלה, וגם באחרים, הובהר כי יש והזכות לפרטיות נסוגה מפני זכויות, אינטרסים או עקרונות אחרים. זאת ועוד, הובהר על ידי בית משפט נכבד זה לא פעם, כי תוצאה זו מתבקשת במיוחד מקום בו המדובר בזכות הפרטיות של אדם שבוחר להציב עצמו בעמדה ציבורית שבה אנשים אחרים תלויים בו ובשיקול דעתו התקין. וכך נאמר: **"בלא חופש ביטוי לא ניתן לקיים הלכה למעשה את זכות הציבור לדעת, ובלא הכרה בזכות הציבור לדעת, בזכותו לקבל מידע מלא ככל הניתן אודות רשויות השלטון ופעולותיו, לא ניתן לסבור כי הציבור אכן יכול לגבש לו דעות על בסיס שיח ציבורי פתוח ומפרה ולא ניתן לסבור כי הציבור יכול להפעיל פיקוח וביקורת אפקטיביים על רשויות השלטון"**⁵⁵. ועוד: **"ההצדקה לעמדה המצדדת במתן עדיפות לחופש הביטוי על פני שמם הטוב של דמויות ציבוריות יכולה להימצא בחשיבות החברתית של הביקורת על אנשי ציבור לשם קיום ממשל דמוקרטי תקין. יש הרואים בביקורת הציבורית עמוד התווך של חופש הביטוי בישראל בהיותה נובעת מזכות הציבור לדעת ולפקח"**⁵⁶. ובמקרה אחר הודגש הקשר בין תפקידו

⁵⁰ עעמ 398/07 התנועה לחופש המידע ואח' נ' מדינת ישראל – רשות המיסים, 23.9.2008.

⁵¹ ע"א 1928/93 רשות ניירות ערך נ' גיבור סברניה מפעלי טקסטיל בע"מ, פ"ד מט(3) 177 (1995) (להלן: "עניין גיבור סברניה").

⁵² ע"פ 11793/05 חברת החדשות הישראלית בע"מ נ' מדינת ישראל ואח', 5.4.2006.

⁵³ רע"א 3007/02 יואב יצחק ואח' נ' מוזס ואח', פ"ד נו(6) 592 (2002).

⁵⁴ עעמ 6013/04 מדינת ישראל, משרד התחבורה נ' חברת החדשות הישראלית בע"מ, פ"ד ס(4) 60 (2006).

⁵⁵ ע"א 10281/03 אריה (אריק) קורן נ' עמינדב (עמי) ארגוב, סעיף 9, 12.12.2006.

⁵⁶ ע"א 1104/00 אפל נ' חסון, פ"ד נ"ו(2) 607, 621 (2002).

הציבורי של האדם, תפקיד אותו נטל על עצמו, לבין נסיגתה של הזכות לפרטיות גם בהקשר למצבו הבריאותי-רפואי⁵⁷. דברים אלה נכונים, מקל וחומר, ביחס לראש ממשלה, העומד בראש המדינה, שבידו הסמכות המלאה להכריע הכרעות חשובות וקריטיות ביחס למצב המדינה, ביטחונה, חוסנה ומעמדה, כמו גם ביחס לביטחונם וכלכלתם של אזרחיה.

79. ודוק: ככל שהתפקיד רם יותר ובעל סמכויות רבות יותר – כך נגזרות ממנו חובות במישור של גילוי וחשיפה של מצב בריאותי. הסתרת מידע, כזבים ביחס למצב הבריאותי האמתי והימנעות מחשיפתו באופן כללי, עלולים להיות הרי אסון – הן בעתות שלום ובוודאי בעתות מלחמה.

80. בהקשר זה יש לשוב ולציין, כאמור לעיל ולהלן, את אי קיומו של ממלא מקום למר נתניהו כראש ממשלה, ואת חשיבות מתן הסעד המבוקש בעניין זה – לאחר שבקיץ האחרון התקיים אירוע של נבצרות בריאותית של מר נתניהו (בעת שבוצעה הפרוצדורה הרפואית של השתלת קוצב הלב, הכרוכה בהרדמה כללית), ללא שהושלם הליך החלפתו כדין בממלא מקום⁵⁸, עקב אי קיומו של ממלא מקום כזה.

81. בכל הנוגע לחשיבות מסירת מידע מהימן, שקוף, אמין ומלא על מצבו הרפואי של ראש הממשלה, נפנה גם לנייר עמדה של ההסתדרות הרפואית בישראל (הר"י) המסכם את הדברים כך⁵⁹:

- הנושאים באחריות של הנהגה לאומית נתונים, מטבע תפקידם, בלחץ פיזי ונפשי מתמיד.
- הכרעותיהם של מנהיגים לאומיים עשויות לחרוץ את גורלם של אנשים רבים, ולעיתים של האומה כולה.
- לפיכך, חייבים מנהיגים אלו להיות כשירים בריאותית למלא את תפקידם.
- הנושא בתפקיד של מנהיג לאומי מוותר מראש על חלק מפרטיותו, לרבות החלק הנוגע למצב בריאותו.
- רופאו האישי של מנהיג לאומי מחויב, בראש ובראשונה, למטופל, ואין להעמיד אותו בניגוד אינטרסים של חובת הגילוי הנאות לציבור הרחב.
- כך, גם אין להטיל על הרופא האישי את חובת ההכרעה לעניין כשירותו של המנהיג להמשיך ולשאת בתפקידו.
- לפיכך, יש ליצור כלים ממלכתיים, המתאימים לבדיקת מצבו הרפואי של ראש הממשלה ולהעברת המידע הרפואי הרלוונטי לידיעת הציבור.

ג. פרשנות הנוהל המחייב על פי לשונו ותכליתו מחייבת מסירת דו"ח רפואי מפורט

82. הצורך בהצהרת בריאות מפורטת, ברורה ומפורשת, שאינה לאקונית והמתייחסת להיבטים שונים של המצב הבריאותי עולה מתכליתו ומלשונו של הנוהל המחייב.

⁵⁷ עניין גיבור סבריה, 194.

⁵⁸ ר' האמור בסעיף 20 לפסק דינו של ממלא מקום הנשיא השופט פוגלמן בפסק הדין החוקתי בעניין נבצרות.
⁵⁹ נייר עמדה "שקיפות בריאותם של מנהיגים לאומיים - 2007" באתר ההסתדרות הרפואית בישראל (<https://www.ima.org.il/main/viewcontent.aspx?categoryid=1107>). ר' בעניין זה גם: שבי גטניו "שומר על עמימות: נתניהו לא ממנה ממלא מקום ולא מפרסם דוח בריאות" שקוף, 16.7.2023 (<https://shakuf.co.il/42408>); התנועה לחופש המידע "בדיקת התנועה: בנימין נתניהו לא פרסם הצהרת בריאות מאז 2016" אתר התנועה לחופש המידע, 17.7.2013 (<https://www.meida.org.il/14618>).

83. הנוהל המחייב נקט בלשון "דו"ח שנתי", כאשר פרשנות המונח צריכה להילמד מתכליתו של הנוהל – לספק מידע מהימן לציבור בנוגע למצבו הבריאותי של ראש ממשלה מכהן⁶⁰. תכליתה של הצהרת בריאות של מנהיג היא לתת לציבור את המידע הרפואי הנדרש כדי לקבוע אם המנהיג כשיר מבחינה רפואית לעשות את תפקידו אם לאו. הרופא הסביר (קל וחומר האדם הסביר) נזקק למידע רפואי מלא ומפורט, שמאפשר הבנה שלמה של מצבו הרפואי האמתי והנכון של המנהיג, כדי שיוכל לקבל החלטה מושכלת בקשר לכשירותו. כך מקובל גם במדינות דמוקרטיות אחרות (ור' ההתייחסות בסעיף לעיל ובנספח לעיל להצהרת הבריאות שנמסרה על ידי הנשיא ביידן).

84. נוכח האמור, הצהרת בריאות חסרה או לאקונית, שהיא חסרה מידע רפואי לעניין זה, אינה עולה בקנה אחד עם התכלית של הצהרת בריאות של מנהיג, כי היא נעדרת מידע ספציפי לעניין. במילים אחרות, ישנן אמות מידה שנגזרות מהתכלית של הצהרת בריאות של העומד בראש הרשות המבצעת של מדינה, שאחרת היא מחטיאה את מטרתה. נזכיר, כי הנוהל לא קוים כלל משך שנים ארוכות ובין היתר נעדרים בעלי תפקידים מרכזיים שאמורים היו לפקח על קיומו ולקבוע את אופן ביצועו, ובהם ועדה מייעצת, צוות רפואי וראש צוות רפואי וממלא מקומו, ונושאי תפקידים נוספים. בהיעדרם של אלה, גם לא קוים הנוהל ולא נקבעו אמות המידה הנדרשות לקיומו. לעמדת העותרים, מה שצריך, בין היתר, הוא: בדיקות מעבדה, בדיקות הדמיה, מהלך הטיפוליים שנעשו בפועל ותוצאותיהם, אבחנות המתייחסות לתוצאות הבדיקות ולמחלות קיימות, ומכתבים רפואיים מפורטים של המומחים השונים שטיפלו באדם בתקופה הרלוונטית להצהרת הבריאות. בנוסף, צריך לדעת את מלוא הרקע הרפואי של האדם ומלוא ההיסטוריה הרפואית שלו עד לתקופת הדו"ח.

85. זאת ועוד, על פי סעיף 3.1.5. לנהל, הוועדה המייעצת היא שקובעת את היקף הבדיקות ודואגת לרישום שנתי מסודר. ניתן ללמוד מסעיף זה כי על הדו"ח לכלול נושאים אלה, ומכל מקום אין להסתפק בקביעה כללית כי "מצבו הרפואי של ראש הממשלה מצוי" כפי שנעשה במכתבים שפורסמו בסוף שנת 2023. היעדרה של ועדה מייעצת, בניגוד לנהל, משליך על תקינות ומלאות המכתבים שפורסמו, שכן אלה נערכו באופן שאינו עולה בקנה אחד עם הנדרש בנוהל המחייב - לא על פי לשונו, ולא על פי תכליתו.

ד. חשיבות בחינתו של הנוהל המחייב

86. לעמדת העותרים, ביצוען הראוי של הוראות הנוהל המחייב כמות שהוא דורש פרסום של הצהרת בריאות מפורטת ומלאה בהתאם לתכלית הנוהל המחייב, שעניינה פירוט כשירותו של ראש הממשלה מבחינה בריאותית (ר' הפירוט בסעיף דלעיל לעניין מבחן התכלית לביצוע הנוהל בכל הנוגע להצהרת הבריאות).

87. ואולם, מאחר שהנוהל המחייב לא קוים משך שנים ארוכות וככל שנעשו ניסיונות (ספורים) לקיימו, נעשו אלה בצמצום רב מאוד, תוך החטאת התכלית שביסוד הנוהל וללא קיום ההליכים והמינויים הקבועים בנוהל המחייב, ללא מילוי פרטים בסיסיים הכלולים בנוהל המחייב וללא מסירת דיווח מלא ומפורט כנדרש וכמצופה, עד כדי איון תכלית הנוהל המחייב ואף באופן הנוגד את הוראותיו, לשונן

⁶⁰ בדיוק כמו שהדרישות הצורניות מחוות דעת רפואית או מתעודה רפואית המוגשת לבית המשפט נגזרות מתכליתו של מסמך כאמור, ור' למשל: ר"ע 423/83 מדינת ישראל נ' עזבון המנוחה ורד סילברמן ז"ל ואח', פ"ד לז(49) 281 (1983); רע"א (י-ס) 37682-03-16 עיריית ירושלים ואח' נ' ש.ג., 20.4.2016.

ותכליתן, ראוי כי יינתנו הנחיות והוראות ברורות על ידי בית המשפט העליון הנכבד ו/או על ידי היועצת המשפטית לממשלה ו/או על ידי צוות שיוקם על ידה, בדבר הבהרת ופירוט הוראות הנוהל המחייב במספר היבטים, כדלקמן:

- מעמדה המחייב של החובה למסור הצהרת בריאות מדי שנה;
- רמת הפירוט הנדרשת באופן שיתאים לתכלית הצהרת הבריאות שצריכה להינתן ולמועדי ההצהרה (לפחות אחת לשנה);
- זהות הגורם הרפואי שיופקד על הכנת הצהרת הבריאות – שראוי כי תנתן הדעת בהדגשה לכך שיהיה גורם בלתי תלוי⁶¹.

88. לא למותר לציין, כי נבצרות⁶² של ראשי מדינות יכולותיה מטעמים בריאותיים והלכה למעשה זהו אחד מהטעמים המקובלים והרווחים (אם כי לא בהכרח היחיד) להוצאה לנבצרות, כפי שהוכר במדינות העולם⁶³ וגם בישראל בעבר⁶⁴ וגם ממש לאחרונה⁶⁵. ברי כי אי ידיעת מצבו הבריאותי של מר נתניהו עלולה לסכל הפעלת סעיף הנבצרות, גם אם וכאשר יהיה חו"ח מצב המחייב זאת, והיא בכל מקרה עלולה להיות הרת אסון למדינת ישראל במצב דברים בו תיווצר נבצרות מסיבות בריאותיות.

ה. חשיבות מינויו של ממלא מקום ראש הממשלה ועקרון רציפות הממשלה

89. התפקיד של ממלא מקום ראש הממשלה הוסדר במספר סעיפים בחוק יסוד: הממשלה ובחוק הממשלה. סעיף 5(ד) לחוק יסוד: הממשלה קובע כי "אחד השרים שהוא חבר הכנסת יכול שיהיה ממלא מקום ראש הממשלה". סעיף 16(ב) לחוק יסוד: הממשלה קובע כי "נבצר מראש הממשלה זמנית למלא את תפקידו, ימלא את מקומו ממלא מקום ראש הממשלה; חלפו 100 ימים רצופים שבהם כיהן ממלא מקום ראש הממשלה במקום ראש הממשלה והוא לא חזר למלא את תפקידו, יראוהו כמי שנבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו". סעיף 21(ב) וסעיף 30 לחוק יסוד: הממשלה קובעים הסדר מחייב שלפיו ממלא מקום הוא שר שהוא גם ח"כ ומסדירים מצב דברים בו השר הממונה לממלא מקום אינו ח"כ (המצב אפשרי רק אם הוא שב ומקבל את מעמדו כח"כ). סעיפים 43 ו-44 לחוק יסוד: הממשלה קובעים כי במקרה של ממשלת חלופים ישמש ראש הממשלה החלופי גם כממלא מקום ראש הממשלה. סעיף 6(א) לחוק הממשלה קובע כי ממלא מקום ראש הממשלה, ככל שקיים כזה, יהיה גם חלק מההרכב הקבוע של הקבינט הביטחוני.

⁶¹ אשר למקרים בהם הורה בית המשפט העליון לרשות המבצעת על הצורך בקביעת נהלים או קריטריונים ברורים, בהיעדר כאלה או במקרה בו אלה היו בלתי ברורים מספיק ר' למשל: בג"ץ 3638/99 בלומנטל ואח' נ' עיריית רחובות ואח', פ"ד נד(4) 220 (2000); בג"ץ 6118/17 האגודה לזכויות האזרח ואח' נ' השר לביטחון פנים ואח', 1.11.2018. במקרה בו הנוהל תוקן בעקבות ואחרי הגשת העתירה ואף מבלי שבית המשפט העליון הנכבד הורה כן, ר' בג"ץ 178/05 עמותת בצדק מרכז אמריקאי ישראלי לקידום נ' מנכ"ל משרד הפנים ואח', 16.7.2006.

⁶² כמשמעה בישראל בסעיף 16 לחוק יסוד הממשלה, שלאחרונה נקבע כי עד לתחילתה של הכנסת ה-26 ימשיך לחול הנוסח הוותיק של סעיף זה (בג"ץ 2412/23, 2466/23 התנועה למען איכות השלטון ואח' נ' הכנסת ואח', 3.1.2024. (להלן: "פסק הדין החוקתי בעניין נבצרות").

⁶³ ר' בעניין זה: דינה צדוק, מרכז מחקר ומידע של הכנסת סקירה משווה בנושא: נבצרות בעלי תפקידים שלטוניים למלא את תפקידם (2004).

⁶⁴ בישראל נעשה שימוש בסעיף הנבצרות במשמעותה הרפואית בעניינו של אריאל שרון, ר' בג"ץ פוקס ובג"ץ נועם.

⁶⁵ תיקון מס' 12 לחוק יסוד: הממשלה, שתיקן את סעיף 16 לחוק יסוד זה, מאפשר נבצרות רפואית כך שגם בפרשנות מצמצמת יחסית של הנבצרות, כפי שתוחל מהכנסת ה-26 לפי התיקון הנ"ל תתכן נבצרות רפואית. ור' גם דבריו של השופט שטיין בסעיפים 8-10 לפסק דינו בפסק הדין החוקתי בעניין נבצרות, המתייחס לנבצרות רק בהיבט הרפואי למעשה – "נבצרות אמפירית".

90. תפקידו של ממלא מקום ראש הממשלה הוא תפקיד רם ביותר, השני בחשיבותו אחרי ראש הממשלה, ומעטים התפקידים שהוא אינו רשאי לבצע במקרה בו נכנס תפקידו לתוקף במקום ראש הממשלה (חריג לכך הוא, למשל, הסמכות לפזר את הכנסת על ידי ראש הממשלה מכוח סעיף 29 לחוק יסוד הממשלה שאינה נתונה לממלא מקום ראש הממשלה). שרים הנושאים בתארים דומים-לכאורה, כגון "משנה לראש הממשלה" או "סגן ראש הממשלה" אינם נושאים בסמכויות הנלוות למעמדו של ממלא מקום ראש הממשלה. בהיסטוריה של מדינת ישראל, במרבית השנים מאז שנת 1984, אז נחקק סעיף החוק המסדיר מעמדו של ממלא מקום ראש הממשלה, כיהן שר בתפקיד (בשנים האחרונות היה זה לא פעם ראש הממשלה החלופי).

91. מהבחינה הדוקטרינרית, חשיבות מינויו של ממלא מקום לראש ממשלה נגזר מהעיקרון החוקתי בדבר רציפות הממשלה שתכליתו להימנע מ"חלל שלטוני" ולהבטיח רציפות שלטונית⁶⁶. מהבחינה המעשית, התפקיד של ממלא מקום קבוע נועד להתמודד בצורה המיטבית עם נבצרות זמנית והיעדר מינוי שר שיישא בתפקיד זה מהווה, או עלול להוות בסבירות גבוהה, איום על ביטחונה של מדינת ישראל ועל תפקודם התקין של המנגנונים החיוניים להשרדותה.

92. במילים אחרות, נוכח הוראות סעיף 16(ב) לחוק יסוד הממשלה, ברי כי המדובר בתפקיד חיוני במקרה של נבצרות רפואית שעלולה חו"ח לקרות גם למר נתניהו (כפי שארע כבר בעבר לראש ממשלה מכהן קודם, מר אריאל שרון). נוכח כל האמור לעיל, ברי כי ראוי הוא שבית המשפט העליון הנכבד יעתר לבקשה ליתן את הסעד השלישי המפורט בפרק הסעדים שלעיל, ואשר עניינו אכיפת החובה למנות ממלא מקום לראש הממשלה.

סוף דבר

93. העותרים טוענים כי מצב הדברים הקיים בו קיימת חשרת עננים של ממש מעל מצבו הבריאותי של מר נתניהו הוא בעייתי ביותר ונוגד את החובות החלות על מנהיג המדינה ואת המקובל בעולם. בנוסף, סימנים רבים ואמירות רבות של אנשי מקצוע מלמדים על חוסר במידע רפואי של מר נתניהו, באופן שאינו עולה בקנה אחד עם הנדרש ממנהיג העומד בראש מדינה.

94. על יסוד כל האמור מתבקש בית המשפט העליון הנכבד להעניק את הסעדים המפורטים ברישא לעתירה זו. בנסיבות אלה, לא נותרה הברירה, אלה לפנות בבקשת סעד לבית המשפט העליון הנכבד.

95. כמו כן, מתבקש בית המשפט העליון הנכבד לחייב את המשיבים, או מי מהם, בתשלום הוצאות העתירה, לרבות שכר טרחת עורכי הדין של העותרים, בתוספת מע"מ כדין.

96. עתירה זאת נתמכת בתצהירים חתומים כדין על ידי העותרים, פרופ' איתן גלון וגב' אביבית ג'ון.

97. בית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ הוא בעל הסמכות לדון בעתירה וליתן את הסעד המפורט מעלה, והוא מתבקש לעשות כן – בהתאם לכל האמור לעיל במצטבר.

איריס ויסבורט (ורדי), עו"ד

מירי גרוס-הורן, עו"ד

ד"ר מורן סבוראי, עו"ד

⁶⁶ ר' למשל: בג"ץ 5167/00 וייס נ' ראש הממשלה, פ"ד נה(2) 455 (2001); בג"ץ 7510/19 עו"ד יוסי אור-הכהן ואח' נ' ראש הממשלה ואח', 9.1.2020; בג"ץ 3889/19 אני ואתה מפלגת העם הישראלית נ' ראש הממשלה ואח', 11.7.2019.

ב"כ העותרים

2024 היום,